

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет

«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки

Фінансово-економічний факультет

Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеню магістра

(бакалавра, магістра)

студента Панькової Аліси Сергіївни

(ПІБ)

академічної групи 071М-20-1

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему: «Організація та методика обліку і контролю розрахунків з
постачальниками та замовниками»

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Шишкова Н. Л.		
Рецензент			
Нормоконтроль	Шишкова Н. Л.		

Дніпро

2021

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
міжнародних відносин і аудиту
Пашкевич М.С.
(підпис) (прізвище, ініціали)

«__» _____ року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню магістра**

(бакалавра, магістра)

Студенту Панькова А.С. академічної групи 071М-20-1
(прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему: «Організація та методика обліку і контролю розрахунків з

постачальниками та замовниками на прикладі ТОВ «Підшипник Груп»»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 16.12.21
№ 1064-с

Розділ	Зміст	Термін
1	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ	5.09.2021- 15.10.2021
2	МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ПІДШИПНИК ГРУП»	20.09.2021- 11.09.2021
3	АНАЛІЗ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ПІДШИПНИК ГРУП»	16.09.2021- 15.09.2021

Завдання видано _____

Шишкова Н. Л.

(підпис керівника)

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 2.09.2021.

Дата подання до екзаменаційної комісії _____

Прийнято до виконання _____

(підпис)

Панькова А.С.
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 80 с., 14 рис., 33 табл., 5 додатків, 87 джерел.

РОЗРАХУНКИ, ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЗАМОВНИК, ПОСТАЧАЛЬНИК,
ОБЛІК ЗАБОРГОВАНOSTІ, АУДИТ, АНАЛІЗ

Об'єкт розроблення – господарські операції розрахунків з постачальниками та замовниками на ТОВ «Підшипник Груп».

Мета роботи – теоретичне узагальнення методологічних та методичних аспектів організації обліку і аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками, надання повної та неупередженої інформації про облік і аудит розрахунків з постачальниками та замовниками.

Результати та їх новизна – методика бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та замовниками; основні принципи побудови обліку та аудиту операцій з постачальниками та замовниками; уточнення визначення економічної категорії «розрахунок»; модернізація та розширення компетенцій персоналу бухгалтерського відділу для роботи з веденням обліку розрахунків з постачальниками та замовниками в сучасних умовах господарювання.

Проаналізовано нормативні документи, що регулюють ведення обліку розрахунків з постачальниками та змовниками. Продемонстровано організацію документального оформлення операцій та наведено приклади господарських операцій з обліку розрахунків з постачальниками та змовниками. Проаналізовано процес складання плану аудиту розрахунків з постачальниками та змовниками та МСА, що його регулюють. Складено план та програму аудиту розрахунків з постачальниками та змовниками на ТОВ «Підшипник Груп». Висвітлено наявні проблеми та запропоновано шляхи вдосконалення ведення обліку та аудиту.

Практична значимість кваліфікаційної роботи - полягає в тому, що їх використання дає можливість розробити рекомендації з удосконалення обліку та аудиту розрахунків з постачальниками та змовниками відповідно до сучасних умов господарювання. Отримані результати спрямовані на підвищення достовірності, оперативності та аналітичності обліку підприємства.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ	9
1.1. Економічний зміст та форми розрахунків з постачальниками та замовниками	9
1.2. Нормативно-правове регулювання розрахунків з постачальниками та замовниками	14
1.3. Характеристика діяльності підприємства	18
1.4. Фінансовий аналіз діяльності ТОВ «Підшипник Груп»	21
1.5. Аналіз зовнішніх та внутрішніх чинників, що мають вплив на стратегію діяльності ТОВ «Підшипник Груп»	32
Висновки за розділом 1	38
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ПІДШИПНИК ГРУП»	
2.1. Організація облікового процесу на ТОВ «Підшипник Груп»	39
2.2. Документальне оформлення операцій розрахунків з постачальниками та замовниками	
2.3. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з постачальниками та замовниками	47
2.4. Напрями удосконалення методики та організації обліку розрахунків з постачальниками та замовниками	54
ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 2	58
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ПІДШИПНИК ГРУП»	59
3.1. Загальна характеристика внутрішнього контролю ТОВ «Підшипник Груп»	59
3.2. Методика аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками	64
3.3. Напрями вдосконалення аналізу та внутрішнього аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками	76
Висновки за розділом 3	81
ВИСНОВКИ	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85
Додатки	96

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах господарювання все більше приділяється уваги прозорості та достовірності інформації, що охоплює діяльність підприємства. Стрімка інтеграція та наближення української економіки до світових стандартів зумовлює збільшення внутрішньої свідомості суб'єктів господарювання про свій власний фінансовий стан шляхом підвищення висвітлення й аналізу кожної грані та аспекту діяльності. Вчасна перевірка та покроковий контроль розрахунків із постачальниками та замовниками є важливим етапом контролю усіх суб'єктів господарювання. Розрахунки формують забезпеченість підприємства ресурсами для подальшої діяльності.

Правильна організація розрахунків потребує дотримання фінансової дисципліни, своєчасних розрахунків, погашень заборгованостей за зобов'язаннями, своєчасного отримання коштів за реалізовані товари та контролю за існуючими дебіторськими зобов'язаннями.

Порушення фінансової та розрахункової дисципліни призводить до неправильного визначення операцій, помилок у звітності, спотворення реальних даних, що часто стає причиною утворення та накопичення кредиторських та дебіторських зобов'язань. Тому велике значення має точне, ефективне та своєчасне виконання розрахунків із постачальниками та замовниками, достовірне відображення бухгалтерської та аналітичної інформації, що свідчить про важливість їх удосконалення.

Дебіторська заборгованість сприяє виведенню коштів з обороту підприємства, що негативно позначається на його фінансовому становищі, а несвоєчасне погашення боргів та зобов'язань призводить до виведення коштів, що належать іншим підприємствам. Обидві події значною мірою негативно впливають на діяльність підприємства.

Сутність розрахунку й зобов'язання та проблемні аспекти, що існують в українській обліковій системі були розглянуті великою кількістю відчизняних вчених: Білодід І.К. [79], Алексеєв С.С. [32], Бутинець Ф.Ф. [33], Шелін С.Ф. [35], Білик М.С. [37], Голов С.Ф. [36], Новицька Н.В. [34], Власова І.О. [38] та інші. В них розглянуто зміст зобов'язань, методи налагодження системи організації обліку

розрахунків, та підвищення достовірності фінансової звітності в області розрахунків з постачальниками та замовниками.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є узагальнення економічної сутності розрахунків з постачальниками та змовниками, обґрунтування організаційно-методичних аспектів обліку і контролю розрахунків з постачальниками та замовниками на підприємстві та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- розглянути сутність розрахунків з постачальниками та замовниками на підприємстві;
- визначити види та форми розрахунків з постачальниками і замовниками, що використовуються в Україні;
- дослідити нормативно-правове забезпечення організації обліку з постачальниками та замовниками;
- дослідити нормативно-правове забезпечення контролю та аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками;
- надати фінансово-економічну характеристику ТОВ «Підшипник Груп»;
- навести характеристику організації роботи відділу бухгалтерії та оцінку базових засад облікової політики підприємства;
- дослідити та розглянути сучасний стан організації обліку розрахунків з постачальниками та замовниками на ТОВ «Підшипник Груп»;
- визначити шляхи удосконалення організації обліку розрахунків з постачальниками та замовниками;
- розглянути аналітичне забезпечення здійснення контролю розрахункових операцій;
- встановити напрями удосконалення контролю за розрахунковими операціями з постачальниками та замовниками;
- запропонувати нові методики покращення та оптимізації загальної системи постачання товарів замовнику;

Предметом дослідження є розрахунки з постачальниками та замовниками підприємства.

Об'єктом дослідження є організація обліку і контролю розрахунків з постачальниками та замовниками ТОВ «Підшипник Груп».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети, вирішення завдань використано наступні методи: теоретичний аналіз та синтез, узагальнення, порівняння, моделювання – для вивчення досвіду організації обліку і контролю розрахунків з постачальниками та замовниками на підприємстві; бухгалтерське спостереження – для збирання первинної інформації про факти господарського життя та її реєстрація в документах; прогнозування та моделі аналізу – для планування взаємозв'язку показників діяльності досліджуваного підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що за характером та змістом розглянутих проблем, а також об'єктом і предметом дослідження магістерська робота є дослідженням методології організації обліку і контролю розрахунків з постачальниками й замовниками та полягає у наступному:

удосконалено:

- облік розрахунків з постачальниками та замовниками;
- проведення внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками та замовниками;

запропоновано:

- перелік когнітивних компетенцій бухгалтера з обліку розрахунків з постачальниками та замовниками в умовах тенденцій сучасного господарювання;

обґрунтовано:

- основні принципи та завдання обліку і контролю розрахунків з постачальниками та замовниками;

дістали подальшого розвитку:

- визначення економічних категорій «дебіторська заборгованість», «розрхунок», «кредиторська заборгованість»
- функціонування системи постачання товарів замовнику;

Практичне значення. Результати дослідження, що були наведені у магістерській роботі, мають практичне значення для більшості підприємств та організацій, оскільки ведуть зрощунки та мають форми та методи обліку, що регламентуються нормативно-правовими актами України. Правильності та своєчасності відображення операцій в бухгалтерському та податковому обліках забезпечує успішну діяльність підприємства.

Апробація результатів магістерської роботи. Результати дослідження доповідалися та обговорювалися на Міжнародному студентському професійному творчому конкурсу з бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу та аудиту 28 травня 2021 року.

Структура і обсяг роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів і висновку, що викладено на 111 сторінках друкованого тексту. Матеріали магістерської роботи містять 14 рисунків, 33 таблиці. Список використаних джерел із 88 найменування подано на 12 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

1.1. Економічний зміст та форми розрахунків з постачальниками та замовниками

Актуальність питань стосовно купівлі, продажу товарів та розрахунків з покупцями і замовниками за передані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги, лишеться на піку протягом усього існування товаро-матеріальних відносин, незалежно від суспільно-політичного ладу. Особливо у наш час глобалізації, оскільки розрахунки між підприємствами і організаціями лишаються однією з необхідних ланок розширеного відтворення, кінцеві результати якого можуть впливати на загальні результати співіснування економік світу.

Правильно побудований фінансовий облік, а саме відображення та документування в бухгалтерському обліку розрахунків з замовниками та покупцями є запорукою якісної діяльності підприємства. Поширеним являється ототожнення розрахунків з замовниками покупцями та із виплатою заборгованості, що відповідає розрахунки до здійснення платежу, зменшує відображення розрахунків з замовниками та покупцями до відображення погашення та нарахування дебіторської заборгованості та зумовлює помилки в даних фінансового обліку про стан розрахунків з замовниками та покупцями на підприємстві.

Важливість саме цієї теми обґрунтовувала велика кількість як відчизнаних так і зарубіжних вчених. Венгерук Н.П. вважає, що «розрахунки виступають важливим інструментом регулювання економічних відносин між суб'єктами господарської діяльності, а також невід'ємним і необхідним елементом процесу розширеного відтворення, формування, розподілу (перерозподілу) суспільного продукту [30]. Згідно визначенню Мочерного С.В. розрахунками вважається «...передача чи переведення коштів в порядку виконання грошового

зобов'язання» [31]. У свій час необхідно детальніше розглянути визначення, що наводять вчені для проведення аналізу сутності поняття «розрахунок» (Табл 1.1).

Таблиця 1.1

Визначення терміну «розрахунок»

№ з/п	Джерело	Трактування
1	Алексеев С.С. [32]	«Розрахунки – це передача чи переведення (через банк, інші кредитні установи) грошових коштів від боржника кредитору в порядку виконання грошового зобов'язання.»
2	Білодід І.К. [79]	«Розрахунок це – виплата грошей за роботу, по боргових зобов'язаннях, оплата рахунків і т. ін.»
3	Бутинець Ф.Ф. [33]	«Розрахунки – грошові взаємовідносини, що виникають між підприємствами по операціях товарного і нетоварного характеру.»
4	Новицька Н.В. [34]	«Під розрахунковими відносинами розуміють зобов'язання покупця оплатити у встановлений термін вартість матеріальних цінностей, послуг і іншої заборгованості, після виконання постачальником своїх договірних зобов'язань чи право постачальника вимагати платіж від покупця за відвантажену йому продукцію чи зроблені послуги.»
5	Шелін С.Ф. [35]	«Розрахунок – 1) сплата грошей за зобов'язанням; 2) документ, складений на основі розрахунку.»
6	Голов С.Ф. [36]	«Вузьке розуміння поняття «розрахунки» зумовлене видимою частиною – здійснення платежу відповідно до попередньо нарахованих зобов'язань, що залишає поза увагою причини та умови здійснення платежу.»
8	Уілл Кентон, Аманда Джексон [68]	«Розрахунок, як правило, відноситься до виплати непогашеного залишку, який зводить залишок рахунку до нуля. Це також може стосуватися завершення процесу взаємозаліку між двома або більше сторонами угоди, незалежно від того, чи залишиться позитивний баланс на будь-якому з рахунків. У юридичній угоді врегулювання рахунків призводить до завершення господарського спору щодо грошей.»
9	Білик М.С. [37]	«Грошові розрахунки (платежі) – процедури пред'явлення та задоволення у грошовій формі вимог та зобов'язань, що виникають під час здійснення господарської діяльності.»
10	Власова І.О. [38]	«Розрахунки – це система взаємин між юридичними та фізичними особами, що виникають у момент практичного виконання юридично оформлених фінансових зобов'язань при здійсненні товарних та нетоварних операцій.»
11	Філімоменков О.С. [64]	«Під розрахунками розуміє систему грошових відносин, пов'язаних з оплатою товарів, послуг та виконанням інших фінансово-кредитних зобов'язань підприємств, організацій, населення.»

[Складено за 40, 41]

Аналізуючи тлумачення визначення, очевидно, що сутність поняття «розрахунок» тісно взаємодіє із поняттям «зобов'язання», інколи навіть ототожнюється. Розрахунки і зобов'язання охоплюють широкий спектр суспільних відносин як між окремими фізичними особами та їх групами, так і між юридичними особами. На це посилається й Цивільний кодекс України, а саме стаття 509 ЦКУ, яка встановлює, «...що зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку» [1].

Проте, повертаючись до основної теми, необхідно визначити – що саме входить до класифікації розрахунків (Рис.1.1).

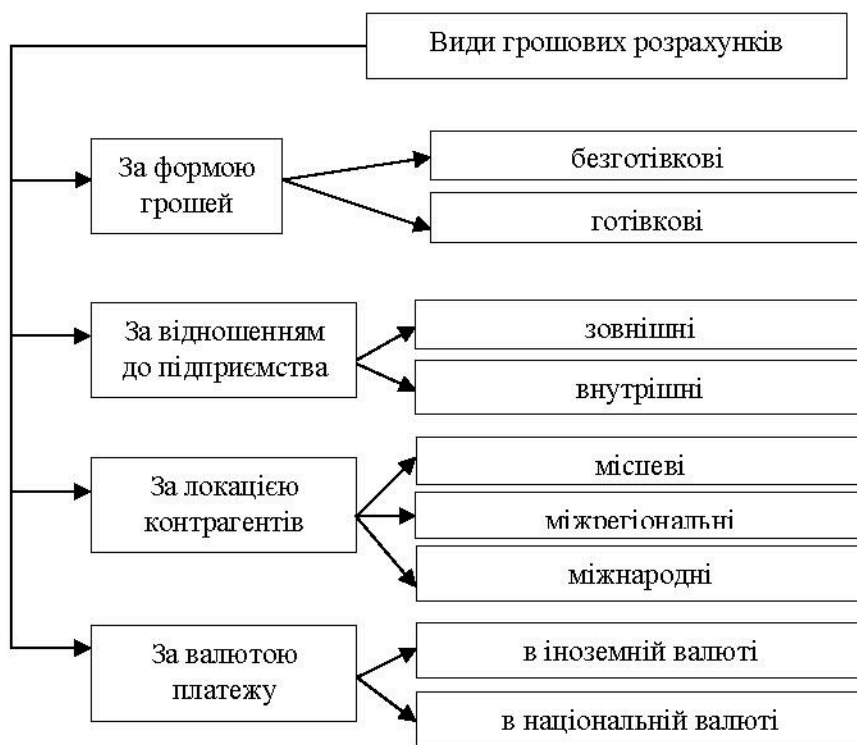

Рис.1.1. Класифікація грошових розрахунків в Україні.

[Складено за 39, 76, 41]

Між готівковою і безготівковою формами розрахунків існує тісний зв'язок. Так, одержуючи виручку за реалізовану продукцію в безготівковій формі, підприємство повинно отримати в установленому порядку в банківській установі готівку для виплати заробітної плати, покриття різних витрат, на господарські

потреби тощо. У цьому разі гроші, що надійшли в безготівковій формі, можуть бути отримані в банку в готівковій формі.

Виходячи з розглянутих тверджень, можна зробити висновок, що розрахунок являє собою передачу грошового еквівалента за отримані роботи, послуги товари тощо.

На законодавчому рівні Законом України «Про платіжні системи та переказ коштів» визначається, що розрахунки за участю фізичних осіб, не пов'язані із здійсненням ними підприємницької діяльності, можуть провадитися у готівковій або в безготівковій формі за допомогою розрахункових документів у електронному або паперовому вигляді [5].

У той час як розрахунки між юридичними особами, а також розрахунки за участю фізичних осіб, пов'язані із здійсненням ними підприємницької діяльності, провадяться в безготівковій формі. Розрахунки між цими особами можуть провадитися також готівкою, якщо інше не встановлено законом. Із цими твердженнями погоджується Новосьолова Л.А. та визначає це як єдине можливе трактування форм та призначень розрахунків [42].

Проте, прицільну увагу, насамперед, треба віддавати саме безготівковим розрахункам, оскільки саме цей вид розрахунку є домінуючим та, за обсягом операцій, частка становила 55,5%, а за кількістю – 87 операцій із 100. Безготівкові розрахунки на даному етапі розвитку світового господарства є невід'ємною частиною його функціонування. Адже для будь-якої господарської операції підприємства повинні здійснювати розрахунки з іншим підприємствами, тому найшвидшим типом розрахунків між юридичними та фізичними особами виступають саме цей вид розрахунків.

Відповідно до пункту 4 розділу I Інструкції «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» під безготівковими розрахунками слід розуміти перехування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки одержувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки одержувачів коштів [8].

У той же час Жук В. М. визначає безготівкові розрахунки як «...платежі, які здійснюються шляхом перерахування з рахунку платника на рахунок кредитора у банках без використання грошових купюр» [43].

Безготівкові рахунки також мають свою класифікацію (Рис.1.2).

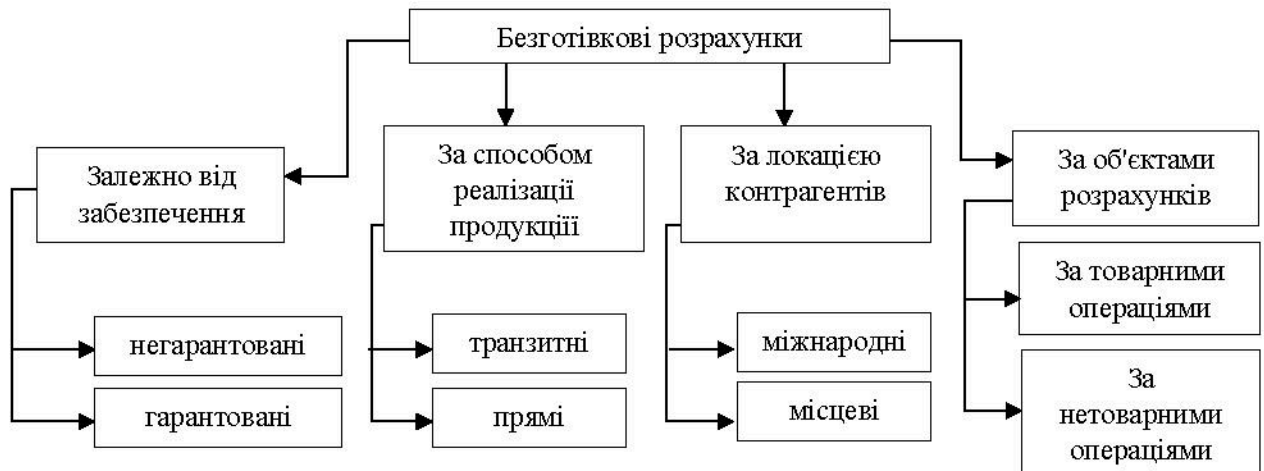

Рис.1.2. Класифікація безготівкових розрахунків в Україні

[Складено за 39]

Аналіз спеціальної та загальної літератури показав, що на даний час відсутнє також єдине трактування сутності розрахунків між діловими партнерами як економічної категорії. Слід підкреслити, що наявні згадування про розрахунки дослідники трактують, обмежуючись виключно розрахунковими операціями – складовою частиною розрахунків, що обмежують тим самим масштабність розрахунків як об'єкта обліку. Різноманітність здійснюваних розрахунків між діловими партнерами в торговельній галузі потребує належної та обґрунтованої їх класифікації як щодо змісту, так і форми. Проте, слід зазначити, що використання лише готівкової та безготівкової форми розрахунків значно звужує їх класифікацію. Задля вирішення цього питання запропонована схема класифікації форм розрахунків, яка дозволяє вибрати найбільш оптимальну форму розрахунків між діловими партнерами.

1.2. Нормативно-правове регулювання розрахунків з постачальниками та замовниками

Регулювання бухгалтерського обліку на підприємствах України ґрунтується на великій кількості нормативно-підзаконних актів, що здійснюється на всіх рівнях – від Законів України до податкових інструкцій. Ряд нормативно-правових документів регулює облік на підприємстві задля забезпечення повноти та достовірності даних про стан підприємства, захист інтересів користувачів інформації, регулювання документообігу для кожного найменування власності підприємства.

Можна виділити три основні рівні регулювання, кожен із яких все більше заглиблюється до конкретики, сфери впливу та взаємодії із елементами української системи бухгалтерського обліку :

- 1) Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- 2) Положення (стандарти) бухгалтерського обліку та План рахунків бухгалтерського обліку;
- 3) Накази та листи Міністерства фінансів, які роз'яснюють застосування П(С)БО [6].

Як вже визначено, основою є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Закон поширюється на всіх юридичних осіб, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

Для розуміння суті та впливу того чи іншого нормативного документа й охоплення більшого обсягу затвердженого законодавством регулювання необхідно визначити кожний із них і розкрити їх зміст та сферу регулювання (Табл. 1.2).

Таблиця 1.2

**Нормативно-правове регулювання обліку розрахунків з покупцями
та замовниками**

№ з/П	Назва документа	Ким і коли прийнято	Регулювання в обліку
1	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [6]	Верховна Рада України; Закон від 16.07.1999 р.	Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.
2	Цивільний кодекс України [1]	Кодекс від 16.01.2003 р. № 435-IV	Регулює особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.
3	Господарський процесуальний кодекс України [2]	Кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII	Встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності.
4	П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11]	Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73	Встановлює та регулює складання фінансової звітності, визнання і розкриття її елементів.
5	П(С)БО 9 «Запаси» [13]	Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси підприємства та її розкриття у фінансовій звітності, в тому числі про сільськогосподарську продукцію.
6	П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [14]	Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 N 237	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності.
7	П(С)БО 11 «Зобов'язання» [15]	Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20	Визначає методологічні засади формування бухгалтерського обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності.
8	Податковий кодекс України [3]	Кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки.

Продовження Табл. 1.2

9	Про внесення зміни до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку та визнання такими, що втратили чинність, наказів Міністерства фінансів України від 16 травня 1996 року № 99 та від 24 березня 2000 року № 61 [20]	Наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2014 р. № 987	Інструкція поширюється на підприємства, установи та організації, їхні відділення, філії, інші відособлені підрозділи та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності. Встановлює порядок видачі довіреностей для отримання матеріальних цінностей, їх повернення, реєстрації і зберігання.
10	Податковий кодекс України [3]	Кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки.
11	П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» [12]	Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87	Визначаються зміст і форма Звіту про фінансові результати, а також загальні вимоги до розкриття його статей. Норми цього Положення (стандарту) стосуються звітів про фінансові результати підприємств, організацій та інших юридичних осіб усіх форм власності (крім банків і бюджетних установ).
12	П(С)БО 16 «Витрати» [17]	Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318	Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.
13	П(С)БО 18 «Будівельні контракти» [18]	Наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2001 р. № 205	Регулювання методологічних засад формування підрядниками у бухгалтерському обліку інформації про доходи та витрати, пов'язані з виконанням будівельних контрактів, та її розкриття у фінансовій звітності.
14	П(С)БО 15 «Дохід» [16]	Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999р. №290	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності.

Продовження Табл. 1.2

15	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [19]	Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. N 291	Затверджує типовий план рахунків
16	Постанова «Про результати суцільної інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованості і заходи щодо її скорочення» [9]	Постанова Кабінету Міністрів від 29.05.1999р. № 750	Відображення результатів суцільної інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованості. Заходи щодо скорочення кредиторської та дебіторської заборгованості
17	Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [8]	Постанова Національного банку України від 21.01.2004 р. № 22	Встановлює загальні правила, види і стандарти розрахунків клієнтів банків та банків у грошовій одиниці України на території України

[Складено за 39, 45]

Досліджуючі нормативно-правову документи важливо відзначити, що більша кількість їх видана на рубежі 1999-2002 років. Це обумовлено історичними подіями кінця колишнього сторіччя та становленням нашої країни як самостійної одиниці, що здатна впроваджувати власні економічні системи, незалежні від склетної опори облікової ситеми Радянського Союзу та початку пост-радянської епохи. Спирачись на них та існуючу систему КВЕД, що визначає перелік секцій види економічної діяльності, очевидно, що база є застарілою, оскільки динамічний розвиток відгалужень напрямків економічної діяльності та платформ для реалізації/отримання робіт, товарів, послуг значно розширився і постійно змінюється. Це є наслідком процесів глобалізації, які вносять до українського економічного сьогодення нові безчисельні маркетплейси. Охопити усі можливі варіації товаро-матеріальних відносин при усіх можливих умовах, спираючись на нормативну базу, дуже важко. Проте, важливо відмітити, що кожен із документів отримав редакції у 2020-2021 р.р.. Важко сказати, вплинув на це світова економічна криза, пов'язана із пандемією, яка внесла непередбачувані

корективи до систем економіки не тільки України й світу в цілому, чи підсумки колишнього десятиріччя та, як наслідок актуалізація законодавства.

1.3. Характеристика діяльності підприємства

Предметом дослідження виступає Товариство з обмеженою відповідальністю «Підшипник Груп», що було утворено 16.11.2004 р.. Підприємство спеціалізується на постачанні підшипникової продукції для гірничо-металургійного комплексу, важкої і легкої промисловості, нафтохімічної галузі, енергетики та сільського господарства.

У 2013 році ТОВ «Підшипник Груп» було відзначено Українським Національним бізнес-рейтингом пам'ятною медаллю та сертифікатом.

У 2014 році у зв'язку зі зміною політичних умов та втратою контактів із Донецькими та Російськими виробництвами та ринком збуту у сфері важкої вугільнодобувною промисловістю, зборами акціонерів було розроблено та ухвалено нова програма розвитку товариства, що містила у собі встановлення нових зв'язків із Китайськими виробничими компаніями для розширення номенклатури найменувань підшипникової продукції.

У 2016 році було утворено дочірню компанію «ВПГ» (дослівно «Виробництво Підшипник Груп») це нова, зареєстрована торгова марка підшипникової продукції, власником якої є ТОВ «Підшипник Груп».

Звертаючись до більш детальної інформації стосовно діяльності підприємства необхідно звернутись до Витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (Табл 1.3).

Основною діяльністю протягом усього існування ТОВ «Підшипник Груп» залишається неспеціалізована оптова торгівля, виробництво підшипникової продукції індустріально-промислового призначення (кулькові, роликові, роликові сферичні, роликові конічні, наполегливі і т.д.)

Таблиця 1.3

Основна інформація про підприємство ТОВ «Підшипник Груп»

Код ЄДРПОУ	33265524	
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю	
Місцезнаходження юридичної особи	50074, Дніпропетровська область, місто Кривий Ріг, Саксаганський район, вулиця Харківська, будинок 2	
Види діяльності	46.90 — неспеціалізована оптова торгівля, 28.15 — виробництво підшипників, шестерень, елементів зубчастих передач і приводів, 45.11 — продаж автомобілів і легких моторних транспортних засобів, 46.69 — оптова торгівля іншою технікою і обладнанням.	
Дані про розмір статутного капіталу (грн)	30000,00	
Відомості про засновників	П.І.Б.	Доля (%)
	Костенко Любов Миколаївна	17,0000%
	Соломоник Борис Давидович	17,0000%
	Паньков Сергій Олександрович	6,0000%
	Шерфединов Валерій Абдурахманович	20,0000%
	ТОВ «МАШСТРОЙІНВЕСТ»	40,0000%

[Складено на основі Статуту]

зубчастих передач, елементів механічних передач і приводів, торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами, оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням, вантажний автомобільний транспорт, фінансовий лізинг, ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення.

Надає можливість створення власного унікального замовлення певного виду підшипникової продукції та відповідних супутніх товарів завдяки власному виробництву, маючи можливість не тільки розмістити замовлення на виготовлення, але й контролювати всі етапи технологічного процесу виготовлення, як відповідно до норм ДСТУ ГОСТ 520-2014, так і відповідно до креслень та вимогами замовника.

Пропонує послуги посередництва в торгівлі машинами, промисловим устаткуванням, суднами та літаками (Табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Основні контрагенти підприємства

№ з/п	Країна	Основні постачальники	Основні підприємства-клієнти
1	Україна	– «ВПГ» м. Кривий Ріг (Україна)	– ПАТ «Укргазвидобування», – ПАТ «Укрнафта», – ПАТ «Київський електротехнічний завод «Трансигнал», – Державне підприємство «Криворізька теплоцентраль», – Комунальне підприємство «Швидкісний трамвай», – Державне промислове підприємство «Кривбаспромводопостачання», – Державне промислове «Морський торговельний порт «Южний», – НГВУ «Охтирканафтогаз», – ПАТ "Укрнафта", – ПАТ «Укргазвидобування» в особі філії «Управління з переробки газу та газового конденсату».
2	Росія	– ВАТ «СПЗ» (SPZ-GROUP) м. Самара – ТОВ «СПЗ-4» м. Самара	– ВАТ «СПЗ» (SPZ-GROUP)
3	Іспанія	– «Fersa Bearings», м. Сарагоза	
4	Швеція	– SKF Ltd. м. Гетеборг	

[Складено на основі інформації з офіційної веб-сторінки]

Досвід роботи співробітників ТОВ «Підшипник Груп» як в підшипникової індустрії, так і в митній сфері, дозволяє швидко і якісно розглянути будь-які заявки щодо забезпечення підшипникової продукцією підприємства. Наявність складів у Києві та Кривому Розі, власного автотранспорту і розвиненої мережі партнерів і дилерів, робить можливим надійно і своєчасно здійснювати безперебійні поставки підшипникової продукції.

1.4. Фінансовий аналіз діяльності ТОВ «Підшипник Груп»

Своєчасна та якісна оцінка фінансового стану підприємства в умовах світової кризи та підвищення конкурентної боротьби на ринках збуту безпосередньо впливає на умови існування підприємства та його подальші можливі шляхи розвитку. Фінансовий стан підприємства характеризує забезпеченість, власні оборотні кошти та рівень їх забезпечення, співвідношення запасів ТМЦ та їх обґрунтованість використання для потреб виробництва, проведення своєчасних розрахунків – це саме те, що характеризує фінансовий стан. Вчасно розпізнані показники зменшення фінансової активності допомагають своєчасно прийняти управлінське рішення на всіх рівнях роботи підрозділів, забезпечуючи стабільні тенденції розвитку господарської діяльності.

Проблема аналізу фінансового стану підприємств досі є предметом детального дослідження більшості сучасних економічних науковців, які розглядали розмаїття проведення аналізу у своїх працях, визначивши близько 300 показників, які оцінюють фінансовий стан, розвиваючи детальність й щільність взаємозв'язку та впливу кожного із показників на подальшу діяльність. Дослідники та вчені, зокрема Салига С.Я., Деева Н.М., Білик М.Д., Костирко Р.О., Савицька Г.В., Болюх М.А. та ін. наголошують на методиці проведення комплексного аналізу фінансового стану компаній, спираючись на твердження, що аналіз сприяє подовженню успішного функціонування кожного із підприємств, організацій чи установ [46-51].

Для проведення аналізу діяльність підприємства ТОВ «Підшипник Груп», необхідно проаналізувати баланс підприємства за останні два роки, відстежуючи зміни статей балансу та показників на їх основі, що дають повну та обґрунтовану відповідь на запитання стосовно потенціалу підприємства, його потужностей, а також висвітлюють поточні проблеми та недоліки фінансово-господарської діяльності. Проте, достатньо провести аналіз основних показників, спираючись на результати розрахунків для розуміння основних змін та тенденцій, що прослідковуються з плином часу. Так званий бріф-аналіз. Згідно із визначенню

поняття «бріф-аналіз» у словнику корпорації «ЛексисНексіс» (м. Нью-Йорк, США) – це «короткий аналіз, що відображає виділені уривки з вашої документації з певним аналітичним обґрунтуванням та відповідними рекомендаціями, практичними вказівками та трактатами, подібними записками...» [78].

Метою аналізу необхідно визначити саме оцінку основних показників, що розкривають інформацію про поточний стан майна, джерел його формування, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності для подальшого прогнозування розрахунків фінансового стану, забезпечення можливості прийняття зваженого управлінського рішення щодо фінансового стану зовнішніми користувачами звітної інформації.

Показники для фінансового аналізу формуються за рахунок зовнішніх і внутрішніх джерел інформації, а також на основі визначених для конкретного підприємства завдань та напрямів аналізу (Рис 1.3).

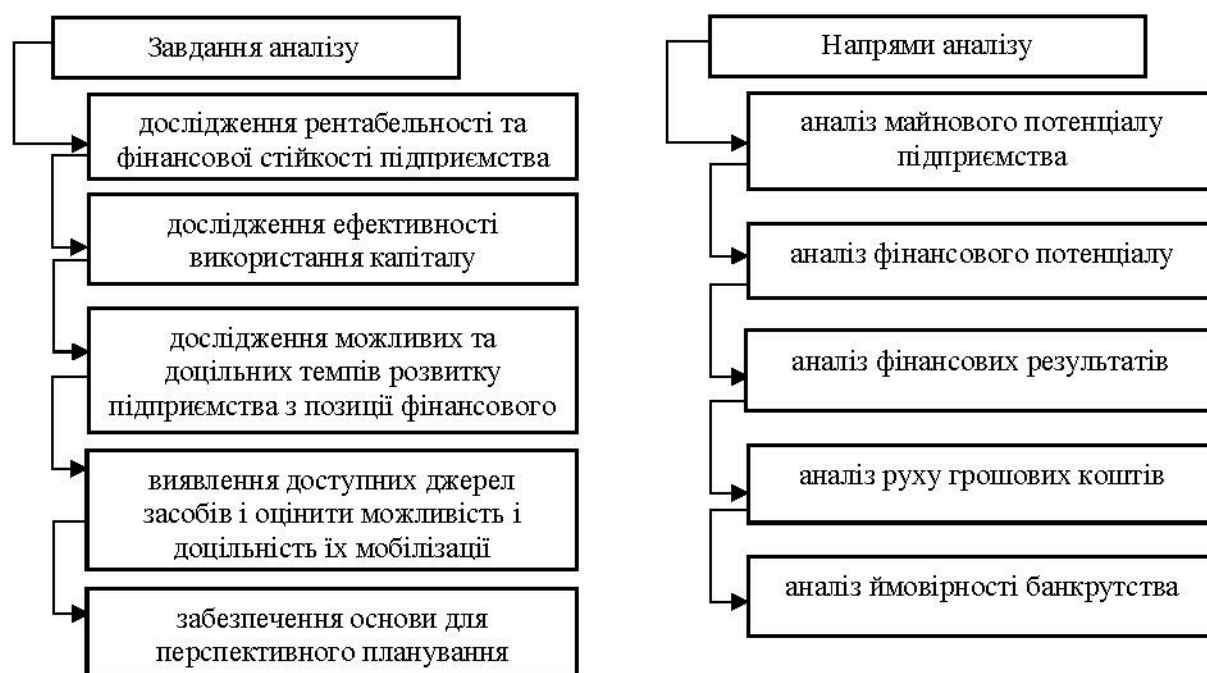

Рис.1.3. Завдання та напрями фінансового аналізу підприємства

[Складено на основі 84 та 53]

Аби мати більш розгорнуте уявлення про стан фінансової та організаційної діяльності компанії, передусім треба проаналізувати її активи і джерела

фінансування, що надані у Балансі ТОВ «Підшипник Груп». Структура балансу представлена у Таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Структура балансу ТОВ «Підшипник Груп» у 2019-2020 рр.

Актив	Код рядка	Абсолютні величини, тис грн		Питома вага, %		Зміна питомої ваги, %
		На 2019р.	На 2020р.	На 2019 р.	На 2020 р	
1	2	3	4	5	6	7
I. Необоротні активи	1095	313,3	122,2	0,36	0,15	-0,21
Нематеріальні активи	1000	0,1	0,1	0,0001	0,0001	1,19
– первісна вартість	1001	2,0	2,0	0,002	0,002	0,00024
– накопичена амортизація	1002	(1,9)	(1,9)	-0,0021	-0,0024	-0,0002
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	-	-	-
Основні засоби:	1010	313,8	122,1	0,36	0,15	-0,2
– первісна вартість	1011	1278,7	1190,0	1,45	1,49	0,04
– знос	1012	(964,9)	(1067,9)	-1,09	-1,34	-0,24
II. Оборотні активи		87859,9	79695,6	99,64	99,85	0,21
Запаси:	1100	55209,3	40432,4	62,61	45,86	-16,76
- у тому числі готова продукція	1103	55121,8	40371,8	62,51	50,58	-11,93
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	29368,7	21481,7	33,31	26,91	-6,39
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	136,5	186,8	0,15	0,23	0,08
Гроші та їх еквіваленти	1165	3109,7	17587,7	3,53	22,04	18,51
Витрати майбутніх періодів	1170	4,9	4,0	0,01	0,01	0,001
Інші оборотні активи	1190	30,8	-	0,03	-	-0,03
Баланс	1300	88173,8	79814,8	100	100	
I. Власний капітал	1495	57971,9	63673,1	65,75	79,78	14,03
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	30,0	30,0	0,03	0,03	0,00
Резервний капітал	1415	50986,0	50986,0	57,82	63,88	6,06
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6966,9	12657,1	7,90	15,86	7,96
III. Поточні зобов'язання						
Короткострокові кредити банків	1600	1500,0	-	1,70	-	
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610-30	-	-	-	-	-
товари, роботи, послуги	1615	16489,2	6335,1	18,70	7,94	-10,76
розрахунками з бюджетом	1620	556,7	2379,1	0,63	2,98	2,35
у тому числі з податку на прибуток	1621	325,1	571,8	0,37	0,72	0,35
розрахунками зі страхування	1625	-	59,3	-	0,07	0,07
розрахунками з оплати праці	1630	8,1	4997,2	0,01	6,26	6,25
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	11647,9	2371,0	13,21	2,97	-10,24
Усього за розділом III	1695	30201,9	16141,7	34,25	20,22	-14,03
Баланс	1900	88173,8	79814,8	100	100	

Розглядаючи баланс підприємства у 2020 р. порівняно із 2019 р. спостерігається частки власного капіталу – на 5701,2 тис. грн., тобто на 14,03% , також значно підвищилась частка грошей та їх еквівалентів – найбільш ліквідних активів – на 18,51 %, або 14478,0 тис. грн., що також пов'язно із зменшенням відсотку запасів, а саме готової продукції – на 11,93%, оскільки було знайдено новий ринок збуту для специфічного товару, а також зменшенням відсотку дебіторської заборгованості – 6,39%, або 7887,0 тис. грн.. Це свідчить про те, що у звітному році контрагенти ТОВ «Підшипник Груп» зменшили свої зобов'язання за отримані товари і послуги, проте її відсоток у балансі хоч і зменшився, проте все ще займає велику частину від усієї суми статей балансу як на 2019 р. так і 2020 р. (Рис 1.4).

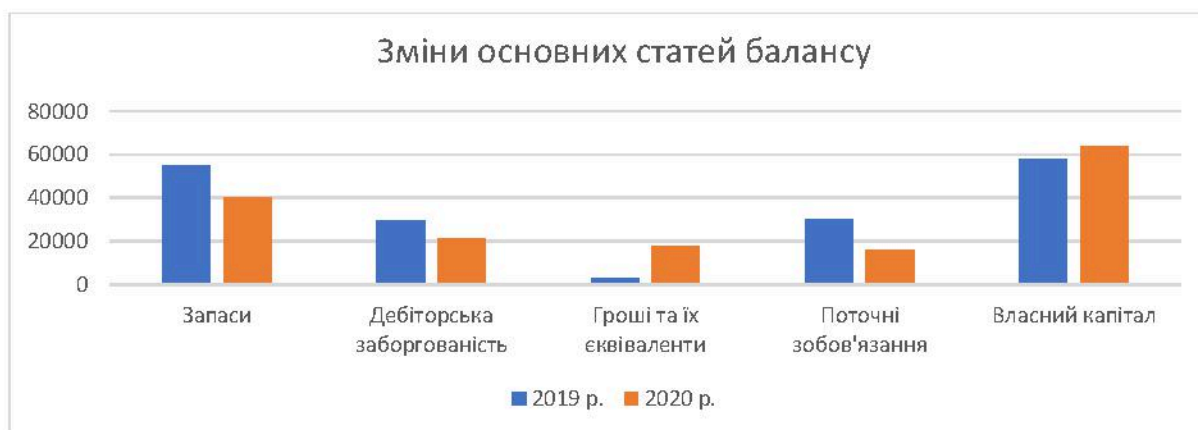

Рис. 1.4. Діаграма зміни основних статей балансу за 2019 – 2020 р.р..

[Складено автором самостійно на основі балансу]

Велика частка дебіторської заборгованості зумовлена труднощами в реалізації продукції та неплатоспроможністю покупців у зв'язку із світовою економічною кризою, що охопила світ наприкінці 2019 року разом з початком пандемії. У зв'язку з укладанням більшості договорів на поставку продукції із можливістю відстроченого платежу, в умовах стрімких змін іноземної валюти та зривів поставок, а також непередбачуваних подій у економічній сфері як України так і світу більшість покупців в мають проблеми з розрахунком за всі придбані одиниці підшипників та частин устаткування, певна частина із яких припинила своє існування як юридична особа.

Поточні зобов'язання представлені кредиторською заборгованістю за товари та послуги – 10,76 % або 10154,1 тис.грн., розрахунками з оплати праці, що зросли на 6,25% або 4989,1 тис.грн., та іншими поточними зобов'язаннями, частка яких склала лише 2,97% у 2020р. порівняно із 2019 р., де частка поточних зобов'язань складала 13,21%, або 11647,9 тис.грн.. Зменшення загальних зобов'язань підприємства зумовлене отриманням додаткових вигід, реалізацією специфічних товарів та укладання успішних угод із турецьким виробником підшипникової продукції, що підвищили платоспроможність підприємства на момент 2020 р..

Загалом, сума балансу за 2020 р. зменшилась порівняно із 2019 р. на 8359,0 тис. грн, що обумовлено зменшенням кількості запасів на складах, а також зменшенням частки поточних зобов'язань на 14,03 %, або 14060,2 тис. грн..

Більш розгорнуто аналіз фінансового стану ТОВ «Підшипник Груп» буде проведено завдяки дослідженню показників фінансової стійкості, рентабельності, платоспроможності та ділової активності компанії.

Високі показники фінансової стійкості говорять про платоспроможність підприємства в довгостроковій перспективі. Розглядаючи фінансовий аналіз із точки зору інтересу третіх осіб або стейкхолдерів, підприємство, що є фінансово стабільним, має переваги для залучення нових інвестицій та є більш конкурентоспроможним на ринку, оскільки вже має певну репутацію, що відкриває більше можливостей для отримання кредитів у банках та розширення перелику клієнтської бази (Табл 1.6), (Рис.1.5).

Таблиця 1.6

Показники фінансової стабільності і стійкості

№ з/п	Показник	Формула	Норма показника	На початок	На кінець	Відхилення
						+/-
1	К-т автономії	ф.1 ряд. 1495/ ряд. 1900	>0,5	0.66	0.80	0.14
2	К-т фінансової залежності	ф.1 ряд. 1900/ ряд. 1495	< 1,0	1.52	1.25	-0.27
3	К-т концентрації власного капіталу	ф.1 ряд. 1495 / ряд. 1165	тенденція зростання	18.64	3.62	-15.37

Рис.1.5. Графік зміни показників фінансової стабільності і стікості

Аналізуючи дані таблиці та графіку, очевидно, що коефіцієнт фінансової автономії збільшився на 0,14, зважаючи на те, що його значення як на початок року, так і на кінець залишається більшим за мінімальне значення, що припускає наявність забезпеченості власних коштів над позиковими, тобто підприємство в теорії зможе погасити зобов'язання самостійно. Це характеризує відносну фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, що, безумовно, є позитивним фактором.

Спостерігаючи за показником фінансової залежності показник стабільно тримається вище параметрів норми, проте, судячи з розрахунків, його значення зменшилось на 0,27, що говорить про зменшення частки позичених коштів у фінансуванні ТОВ «Підшипник Груп» на кінець 2020 р., проте, потрібно розуміти – на кінець 2020 р. показник становить 1,25. Це означає, що в кожній 1,25 грн. 25 коп., що вкладені у активи підприємства, є позиченими.

Коефіцієнт концентрації власного капіталу характеризує частку власників підприємства в загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність. Чим вище значення цього показника, тим більш підприємство стабільне і незалежне від зовнішніх кредиторів. Стрімке зниження цього коефіцієнта свідчить про значний рівень зниження забезпечення ТОВ «Підшипник Груп» фінансових засобів, за рахунок яких ведеться господарська діяльність. У свою чергу це може стати причиною отримання у кризові часи кредитів та стороннє фінансування на не вигідних умовах, що може призвести до зменшення обороту виробництва та можливого банкрутства.

Ліквідність – це показник, що демонструє ступінь покриття зобов'язань підприємства активами, строк перетворення яких у грошові кошти відповідає терміну погашення зобов'язань. Від ступеня ліквідності балансу залежить платоспроможність підприємства, в даному випадку ТОВ «Підшипник Груп» (Табл 1.5, Табл 1.7) [54].

Таблиця 1.7

Аналіз ліквідності балансу на 2020 р.

Актив	На початок року, тис. грн.	На кінець року, тис. грн.	Пасив	На початок року, тис. грн.	На кінець року, тис. грн.	Платіжний надлишок (+) або недолік (-)	
						7 (2-5)	8 (3-6)
1	2	3	4	5	6	7	8
Найбільш ліквідні активи (А ₁)	3109.7	17587.7	Найбільш термінові зобов'язання (П ₁)	564.8	7436.0	2544.9	10151.7
Активи, що швидко реалізуються (А ₂)	84627.0	62040.3	Короткострокові пасиви (П ₂)	28137.0	8706.1	56490	53334.2
Активи, що повністю реалізуються (А ₃)	4.9	4	Довгострокові пасиви (П ₃)	1500.0	0.0	-1495.1	4
Активи, що важко реалізуються (А ₄)	313.9	112.2	Постійні пасиви (П ₄)	57972.0	63673.1	-57658.1	-63560.9
Баланс	88173,8	79814,8		88173,8	79814,8		

Деталі формули розрахунків продемонстровано у Таблиці 1.8.

Таблиця 1.8

Формули розрахунків показників

№ з/п	А-в	Розрахунок	П-в	Розрахунок	Норма співвідношень показників	Співвідношення показників на підприємстві
1	А ₁	p. 1160 + p.1165	П ₁	p. 1610 + p.1620 + p. 1625 + p.1630	А ₁ >П ₁	А ₁ >П ₁
2	А ₂	p. 1103 + p. 1104 + p. 1125 + p.1130 + p. 1135 + p. 1140 + p. 1145 + p. 1155	П ₂	p.1605 + p. 1615 + p. 1635 + p. 1640 + p. 1645 + p.1690	А ₂ >П ₂	А ₂ >П ₂

Продовження Табл 1.8

3	A ₃	p. 1101 + p.1110 + p. 1170 + p.1190 + p.1030 + p. 1035	П ₃	p.1600 + p.1660 + p.1665	A ₃ >П ₃	A ₃ <П ₃
4	A ₄	p.1000 + p.1005 + p. 1010 + p. 1015 + p.1020 + p.1040 + p.1045 + p.1090 + p.1200	П ₄	p. 1495 + p.1595 + p.1700	A ₄ <П ₄	A ₄ <П ₄

На ТОВ «Підшипник Груп» виконується більша частина нерівностей, що свідчить про те, що компанія може погасити власні довготермінові зобов'язання за рахунок найменш ліквідних активів та демонструє наявність у підприємства власного оборотного капіталу. Проте, невиконання третього співвідношення свідчить про відсутність ліквідності балансу, оскільки відсутність засобів по одній групі активів не компенсується їхнім надлишком у іншій групі, так як менш ліквідні активи не можуть замінити більш ліквідні. Отже, можна зробити висновки, що не дивлячись на те, що загальна сума активів протягом звітного року значно збільшилась, баланс не є ліквідним.

Таблиця 1.9

Показники ліквідності та платоспроможності підприємства

№ п/п	Показник	Розрахунок	На початок	На кінець	Показник норми	Відхилення
1	Коефіцієнт загальної ліквідності	$(A1 + A2 + A3) / (П1 + П2)$	3.06	4.93	>1	1.88
2	Коефіцієнт термінової ліквідності	$(A1 + A2) / (П1 + П2)$	3.06	4.93	> 0.5-1	1.88
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$A1 / (П1 + П2)$	0.11	1.09	0.1-0.3	0.98

Згідно з розрахунками, ми бачимо, що на початок 2020 р. коефіцієнти загальної та термінової ліквідностей знаходяться в межах норми, а також, на кінець року зберігають тенденції зростання. Ці дані свідчать, що ТОВ «Підшипник Груп» володіє певним обсягом вільних ресурсів, що були

сформовані завдяки власним джерелам, а також демонструє наявність ліквідних оборотних коштів для своєчасного розрахунку за зобов'язаннями. Проте, важливо зазначити – результати розрахунків демонструють лише свою власну динаміку змін; для формування об'єктивної оцінки необхідно порівняти показники з попередніми роками та іншими підприємствами у даній галузі.

Щодо коефіцієнту абсолютної ліквідності, то на початок року він знаходиться в нижній межі нормативного значення. Проте, на кінець звітнього періоду, в результаті стрімкого зростання, показник значно перевищував межі нормативного значення, вказуючи на неефективну стратегію управління фінансовими ресурсами.

Як бачимо, майже всі показники на кінець звітнього року знаходяться в межах нормативних значень та тримаються тенденції зростання.

Для повної оцінки фінансового стану використовуються оцінка ймовірності банкрутства. Для оцінки було використано двухфакторну Z-модель Альтмана, де необхідно розрахувати вплив лише двох показників- коефіцієнту поточної ліквідності та питомої ваги позикових коштів у пасивах. Спираючись на формулу маємо таке значення: $Z = 0,3877 - 1,0736 \times \text{КПЛ} + 0,0579 \times \text{КФЛ} = 0,3877 - 1,0736 \times 4,93 + \frac{16141,7}{79814,8} = -4,7029085657 \approx -4,70$,

де КПЛ – коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності,

КФЛ – Коефіцієнт фінансової залежності, що розраховується за формулою позикові кошти (разом 2, 3, 4 розділів пасиву балансу)/загальна величина пасивів.

Як бачимо, значення Z значно нище 0. Що свідчить про фінансову стійкість підприємства із ймовірністю банкрутства нижче, ніж 0,5 [83].

Важливим елементом фінансового аналізу є аналіз рентабельності підприємства, що визначає прибутковість чи збитковість підприємства. За визначенням Нестеренко В.Ю. «рентабельність - це відносний показник прибутковості, що характеризує ефективність господарської та фінансової

діяльності підприємства.» [64]. Динаміка та зміни значень коефіцієнтів рентабельності детально розглянуто у Таблиці 1.10 та на Рисунку 1.6.

Таблиця 1.10

Показники рентабельності

№ п/п	Показник	Розрахунок	2019 р.	2020 р.	Відхилення
					+/-
1	Коефіцієнт рентабельності активів	$\frac{\text{ф2. ряд. 2120}}{((\text{ф1. ряд. 1900 гр3} + \text{ряд. 1900 гр4}) / 2)}$	0.14	0.04	-0.10
2	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$\frac{\text{ф2. ряд. 2120}}{((\text{ф1. ряд. 1495 гр3} + \text{ряд. 1495 гр4}) / 2)}$	0.19	0.10	-0.09
3	Коефіцієнт рентабельності діяльності	$\frac{\text{ф2. ряд. 2120}}{\text{ряд. 2000}}$	0.17	0.04	-0.13
4	Коефіцієнт рентабельності собівартості	$\frac{\text{ф2 ряд. 2120}}{\text{ряд. 2050}}$	-0.21	-0.05	0.16

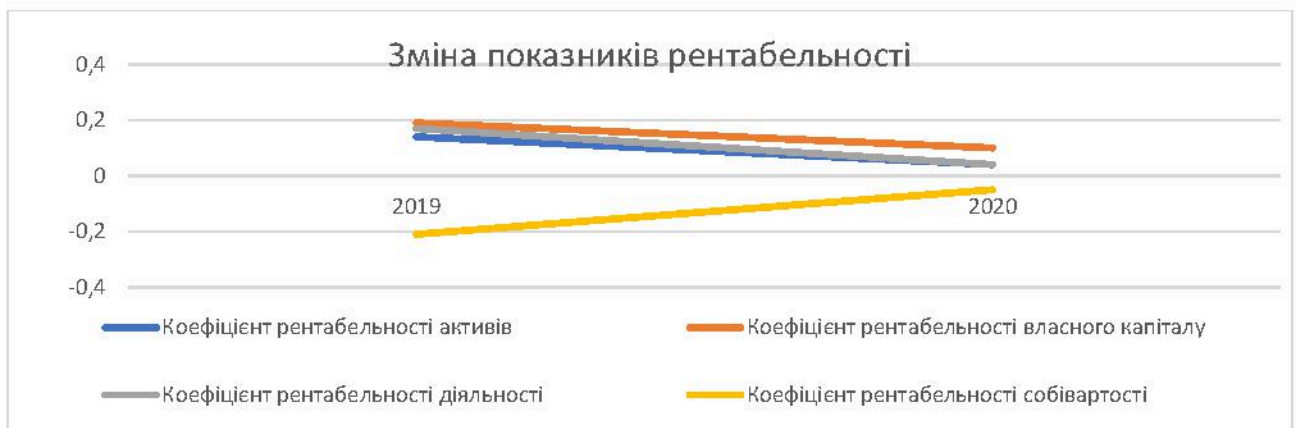

Рис. 1.6. Графік зміни показників рентабельності ТОВ «Підшипник Груп»

Як видно із розрахунків, три показника мають тенденцію до зниження, що свідчить про зниження ефективності діяльності підприємства. Незважаючи на те, що коефіцієнт рентабельності собівартості підвищився, показник все ще тримається в зоні від'ємного значення.

Наступним важливим кроком аналізу є визначення показників ділової активності підприємства (Табл 1.11, Рис 1.7). Показники ділової активності дають змогу оцінити ефективність використання підприємством власних коштів.

Таблиця 1.11

Аналіз ділової активності

№ п/п	Показник	Розрахунок	2019 р.	2020 р.	Відхилення
					+/-
1	Коефіцієнт загальної оборотності активів	$\frac{\text{ф.2 ряд. 2000}}{((\text{ф.1 ряд. 1300 гр.3} + \text{ряд. 1300 гр.4}) / 2)}$	0.79	1.85	1.06
2	Коефіцієнт оборотності оборотних активів	$\frac{\text{ф.2 ряд. 2000}}{((\text{ф.1 ряд. 1195 гр.3} + \text{ряд. 1195 гр.4}) / 2)}$	0.80	1.85	1.06
3	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\frac{\text{ф.2 ряд. 2000}}{((\text{ф.1 ряд. 1125 гр.3} + \text{ряд. 1125 гр.4}) / 2)}$	2.62	6.87	4.25
4	Термін одного обороту дебіторської заборгованості	$\frac{((\text{ф.1 ряд. 1125 гр.3} + \text{ряд. 1125 гр.4}) / 2)}{\text{ф.2 ряд. 2000}} * 365$	139.22	53.15	-86.07
5	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\frac{\text{ф.1 ряд. 100}}{((\text{ф.1 ряд. 1615 гр.3} + \text{ряд. 1615 гр.4}) / 2)}$	-4.71	-18.18	-13.47
6	Термін одного обороту кредиторської заборгованості	$\frac{((\text{ф.1 ряд. 1615 гр.3} + \text{ряд. 1615 гр.4}) / 2)}{\text{ф.1 ряд. 1100}} * 365$	75.45	28.68	-46.77
7	Фондовіддача	$\frac{\text{ф.2 ряд. 2000}}{((\text{ф.1 ряд. 1010 гр.3} + \text{ряд. 1010 гр.4}) / 2)}$	305.85	1206.60	900.75

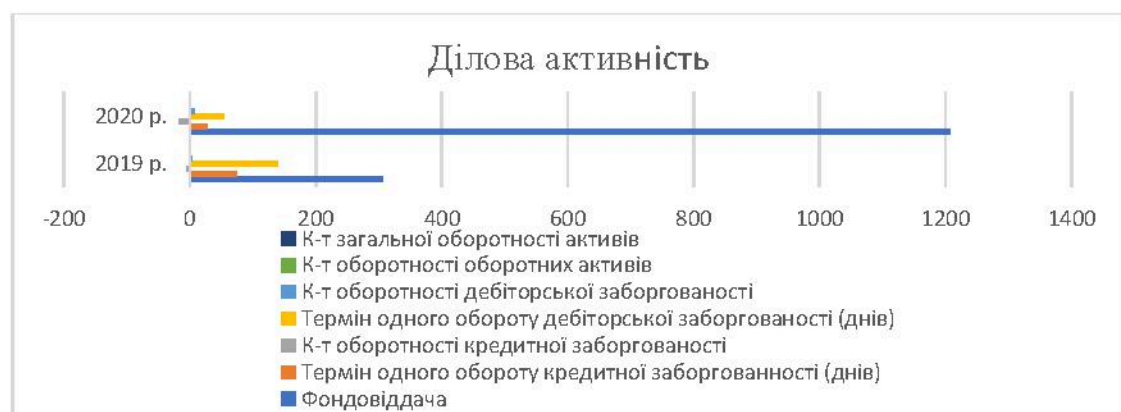

Рис.1.7. Зміна показників ділової активності ТОВ «Підшипник Груп»

Розглядаючи результати аналізу ділової активності ТОВ «Підшипник Груп», в підприємства відслідковується недостатня завантаженість виробничих потужностей, та відбувається зростання дебіторської заборгованості. Про це

свідчить зменшення коефіцієнту оборотності активів. Проте, зростання показника оборотності оборотних активів свідчить про підвищення обороту оборотних засобів, тобто про підвищення ефективності їх використання. Стрімкий зріст фондівдачі на кінець 2020 р. свідчить про активне підвищення ефективності використання основних засобів підприємства.

Виходячи з усього переліченого, можна зробити висновки, що, незважаючи як на кредиторську, так і на дебіторську зборгованість, ділова активність підвищилась. Розрахунки з контрагентами, псують загальну позитивну статистику, проте, зважаючи на положення бізнесу протягом 2019-2021 р.р. та стріки зміни економічних факторів, можна прогнозувати зменшення зборгованостей на кінець 2022 р..

1.5. Аналіз зовнішніх та внутрішніх чинників, що мають вплив на стратегію діяльності ТОВ «Підшипник Груп»

Глобалізація економічних процесів, зростання конкуренції між виробниками, збільшення впливу високотехнологічних компаній обумовили широке визнання стратегічного мислення як єдиного правильного підходу до управління підприємством в умовах ринку і вже у 80-90-х рр. стратегія стає невід'ємною частиною управління бізнесом практично у всіх країнах з ринковою економікою [55].

Згідно визначенню Лаврової Ю.В. «стратегія діяльності підприємства – це процес формування генерального перспективного напрямку розвитку підприємства на основі визначення якісно нових цілей, узгодження внутрішніх можливостей підприємства з умовами зовнішнього середовища та розробка комплексу заходів, які забезпечують їх досягнення» [65]. Основою стратегії можна визначити ринкове позиціонування підприємства.

Ринкове позиціонування є невід'ємною частиною сучасних бізнес-процесів, спрямованих на пошук та виявлення найвигіднішої позиції, яку

підприємство може зайняти на ринку і, відповідно, досягнути прихильності зі сторони споживачів [75].

Формування конкурентоспроможності підприємства відбувається під впливом системи зовнішніх та внутрішніх чинників. Внутрішнє середовище включає в себе елементи, що формують його конкурентоспроможність: виробництво, фінанси, кадри та маркетинг. Розроблення стратегії позиціонування є дуже важливим елементом маркетингової стратегії.

Процес управління конкурентоспроможністю підприємства відбувається на трьох рівнях:

- 1) оперативному (управління конкурентоспроможністю продукції);
- 2) тактичному (управління конкурентоспроможністю торгової марки та підприємства);
- 3) стратегічному (управління потенціалом конкурентоспроможності).

Позиціонування товару забезпечує конкурентоспроможність товару саме на оперативному та тактичному рівнях, що є основою формування потенціалу конкурентоспроможності підприємства у цілому [72].

ТОВ «Підшипник Груп» позиціонує себе як реалізатор та виробник високоякісної підшипникової продукції. Аналізуючи тайм-лайн діяльності підприємства, можна визначити, що за останні чотири роки вектор стратегічної направленості значно змінився. Серед чинників можна виділити основні напрями впливу. Як опорну точку маємо прийняти закриття діяльності «Самарського підшипникового заводу» (в радянські часи відомий як ДПЗ-9) у 2018 р.. Це знищило один із факторів конкурентної переваги на ринку – вигідний контракт на закупівлі та реалізації на території України якісного товару, що завоював довіру покупців та вважався стандартом для великої кількості важко-промислових підприємств та їх обладнання. У той же час українські реселлери заповнили ринок підшипникової продукції надходженнями із КНР. Для продовження діяльності біло вирішено укладати договори із китайськими представництвами заводів-виробників.

Проте, необхідно розглянути та дослідити фактори впливу на стратегію та подальшу діяльність ТОВ «Підшипник Груп» (Табл 1.12).

Таблиця 1.12

SWOT- аналіз діяльності ТОВ «Підшипник Груп»

Сильні сторони підприємства	<ul style="list-style-type: none"> - зарекомендована на ринку підшипникової продукції репутація; - власне виробництво «ВПГ»; - проведений у 2020 р. ребрендинг: зміна логотипу, розробка брошур, презентацій, каталогів у актуальному дизайні та їх поширення. Розробка інфорграфічних відео та тематичного медіа-контенту; - стійкі довгострокові контракти із крупними українськими підприємствами.
Слабкі сторони підприємства	<ul style="list-style-type: none"> - недостатня різноманітність асортименту найменувань товарів; - цінова політика певних найменувань у зв'язку із непрайлиним вибором джерела закупівлі; - підприємство не надає шляхи підвищення кваліфікації співробітників та розширення зв'язків між підрозділами: курси, тренінги, конференції, тим-білдінги тощо
Можливості підприємства	<ul style="list-style-type: none"> - реалізація старого товару на складі за доступними цінами у збиток, проте можливість закупити на реалізацію та виробництво нових необхідних товарів; - нарощування контактів із виробниками продукції із Туреччини; - розширення штабу на перспективних та досвідних спеціалістів, так названа «свіжа кров», що спирається на сьогочасні методи ведення діяльності та не є заручником старих поглядів
Загрози для підприємства	<ul style="list-style-type: none"> - нестабільність курсу валют: прив'язка як закупівельних так і цін реалізації товарів; - велика дебіторська заборгованість; - недалекоглядність існуючого керуючого апарату, відсутність гнучкості та реєтивності управлінських рішень; - погіршення загальної економічної ситуації в Україні: великий вплив на потенційне банкрутство контрагентів. - карантинні обмеження та широке поширення захворювань, викликаних Covid-19: відсутність живих зустрічей із представниками підприємств, ознайомлень із виробництвами и тд, що змушує укладати угоди напів «наосліп». - пандемія та карантинні обмеження, що вводяться урядом, не дають можливість довгострокового планування та реалізації управлінських рішень - наявність адміністративного ресурсу у конкурентів;

[Складено на основі досліджень діяльності підприємства]

Зважаючи на те, що асортимент більшості з компаній-реалізаторів мало відрізнявся, до того ж більша кількість представлених брендів ніколи не використовувалась на українському устаткуванні, тому, перед закупівлею підприємства-покупці брали продукцію на технічні випробовування, що займали, в середньому, 9-10 місяців. Протягом цього часу, ТОВ «Підшипник

Груп» не отримував доходу від реалізації використаного на технічних тестах товару, й мав перед собою ризик отримати відмову та товар, що вже був у використанні. Товар міг бути повернутий як із незначними пошкодженнями, так і повністю зруйнований. Оскільки нові бренди, що прямували із Китаю, не були опробовані, гарантія якості (перевірена часом та тестовими іспитами) була відсутня. Кожна угода займала декілька місяців, що негативно впливало на потенційні рибутки підприємства.

Досліджуючи ринок підшипникової продукції та супутніх товарів на момент 2021 р., важко не помітити наявності нових, молодих компаній-реселерів, що взяли хороший старт із початку свого існування, та вже займають лідуєчі позиції серед компаній-конкурентів. Важливо зауважити, що, спостерігаючи за компаніями-гігантами, що, у середньому, 10-15 років на ринку, підхід до розуміння потреб споживача на сьогоднішній день кардинально відрізняється.

Молоді компанії надають важливе значення не лише продукції як такої, а й маркетингу та поширенню обізнаності потенційних клієнтів про своє існування.

Ведення соціальних мереж, залучення SMM-спеціалістів, дизайнерів, розробників 3-D моделей, що дозволяють подивитись на складові частини товару (як приклад веб-сторінка шведської компанії SKF для кожного найменування розробляє інтерактивну 3D-модель, для розміщення на своєму сайті), використання AR-технологій, -- все це є складовою частиною сучасного успішного функціонування підприємства. Компанії та фірми, що на ринку велику кількість часу, спираються на вже встановлені зв'язки та менталітет й схожість роботи компаній-рівників та їх керівників.

На жаль, поки що ТОВ «Підшипник Груп» не володіє ресурсами для оновлення направленості свого позиціонування на конкурентному ринку.

Для більш глобального розуміння факторів, що значно впливають на діяльність ТОВ «Підшипник Груп» маємо використати PEST-аналіз (Табл. 1.13) [73].

Таблиця 1.13

PEST-аналіз середовища ТОВ «Підшипник Груп»

Фактори макросередовища	Важливість для галузі (1-3)	Ступінь впливу (0-3)	Характер впливу (+,-)	Оцінки впливу
Політичні	Разом: -45			
- Постійні зміни в правовому та податковому регулюванні;	2	2	-	-4
- Можливі неузгодженості певних змін в одному нормативному документів із іншими;	2	2	-	-4
- Негативний вплив відсутності контактів із виробниками важкої промисловості на території тимчасово окупованих Донецької та Луганської областей;	3	3	-	-9
- Розірвання політичних контактів із РФ;	3	3	-	-9
- Певні стандарти якості для сертифікації товарів для збуту на ринку ЄС;	1	1	-	-1
- Відсутність актуальних реформ, що узгоджено системно працюють та дозволяють розвиватися середньому та малому бізнесу;	3	3	-	-9
- Зміна вектору позиціонування України як індустріальної країни;	3	3	-	-9
Економічні	Разом: -17			
- Високий рівень інфляції – негативний вплив через зростання цін і необхідності переходу на дешевшу та нижчу за якістю продукцію ;	2	2	-	-4
- Коливання курсів валют, та їх вплив на закупівельні ціни;	2	2	-	-4
- Банкрутства та закриття заводів важкої промисловості;	3	3	-	-9
Соціал-демографічні	Разом: -15			
- Підвищення рівня безробіття	3	3	-	-9
- Зміна соціальних орієнтивів населення;	1	2	-	-2
- Міграційні процеси: відтік кваліфікованих спеціалістів та потенційних споживачів продукції;	2	2	-	-4
Технологічні	Разом: 12			
- Рівень відповідності технічного устаткування нормам і тенденціям актуальності;	3	2	-	-6
- Державний контроль за якістю продукції;	3	3	+	9
- Відповідність використовуваних технологій та їх результатів потребам потенційних споживачів;	3	3	+	9

Завершуючи розрахунок, загальний вплив макроекономічних факторів оцінюється у -65. Далі використовуємо формулу для розрахунку Коефіцієнта впливу факторів макросередовища:
$$C_{\text{MAC}} = \frac{\pm A_1 B_1 \pm A_2 B_2 \pm \dots \pm A_n B_n}{[\max A_i B_i] \times n} = \frac{\sum_{i=1}^n (\pm A_i B_i)}{[\max A_i B_i] \times n} = \frac{-65}{9 \times 16} = -0.45139,$$

де C_{MAC} – коефіцієнт впливу факторів макросередовища на функціонування підприємства;

A – експертна оцінки важливості фактора для галузі;

B – експертна оцінки впливу фактора;

n – кількість факторів впливу.

Оцінити рівень впливу факторів допоможе Таблиця 1.14, що містить в собі шкалу нормативних значень.

Таблиця 1.14

Шкала значень коефіцієнта впливу макросередовища

Значення	Вид впливу
0-0,35	нейтральний вплив
0,35-0,5	сприятливий вплив
0,5-1,00	позитивний вплив
-(0-0,35)	негативний вплив
-(0,35-0,5)	загрозливий вплив
-(0,5-1,00)	знищуючий вплив

Як ми бачимо, значення близько наближене до нижчого граничного значення загрозливого впливу. Аналізуючи історичні події, що вплинули на розвиток молоді України, можна прогнозувати підвищення економічної стабільності лише у довгостроковій перспективі. Проте, зважаючи на малу кількість часу та бурхливі політичні події, українська економічна система лише зараз формує свій власний фундамент для побудови незалежного та актуального базису умов для стабільного розвитку.

Висновки за розділом 1

Завдяки дослідженню теоретичних основ обліку розрахунків з постачальниками та замовниками, а також його особливостей на прикладі ТОВ «Підшипник Груп» у сучасних умовах господарювання були здійснені наступні висновки:

1. Дослідючи роботи вчених-економістів, можна сказати, що в науковому середовищі відсутнє єдине значення поняття «розрахунок». Проте, суть визначень зводиться до роз'яснення понять розрахункових операцій – складової частини розрахунків. В економічному обігу України є два види розрахунків: готівкові та безготівкові. На момент 2020 р. близько 60 % всіх розрахунків було проведено у безготівковій формі.

2. Під класифікацією дебіторської та кредиторської заборгованості розуміють групування розрахунків з дебіторами та кредиторами за певними ознаками залежно від певних критеріїв чи для досягнення певних цілей.

Дебіторську та кредиторську заборгованість регламентують чинні нормативноправові документи, які забезпечують облік та контроль за правильним та раціональним використанням коштів.

3. На сьогоднішній день нормативно-правова база досить повно регламентована організаційно-методичні аспекти обліку та контролю розрахунків з постачальниками та замовниками. Існуючі юридичні документи регулюють здійснення розрахункових операцій з юридичного погляду перспективи та порядок їх роздумів у бухгалтерському обліку та звітності.

4. Розглядаючи фінансовий стан підприємства ТОВ «Підшипник Груп», можна зробити висновки, що на момент кінця 2020 р. ситуація на підприємстві складається не на його користь, важливо відмітити зниження кількості фінансових засобів. Проте, забезпеченість власних коштів над позиковими свідчить про потенційну можливість погасити зобов'язання самостійно. Для аналізу ймовірності банкрутства додатково була використана модель Альтмана, яка продемонструвала, що підприємство платіжеспособне, та не знаходиться на грані банкрутства.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ПІДШИПНИК ГРУП»

2.1. Організація облікового процесу на ТОВ «Підшипник Груп»

Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться безперервно з дня реєстрації та до його ліквідації. Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку підприємства побудовані на повному Плані бухгалтерських рахунків.

ТОВ «Підшипник Груп» має лінійну структуру бухгалтерії. Лінійний тип організаційної структури передбачає пряме підпорядкування працівників бухгалтерської служби її керівникові — головному бухгалтерові. Ведення обліку є централізованим. При цьому апарат бухгалтерської служби поділяється на групи обліку відповідно до основних об'єктів обліку. Оскільки штат підприємства невеликий, то потреби у великій кількості персоналу немає. Просту схему бухгалтерії представлено на Рисунку 2.1.

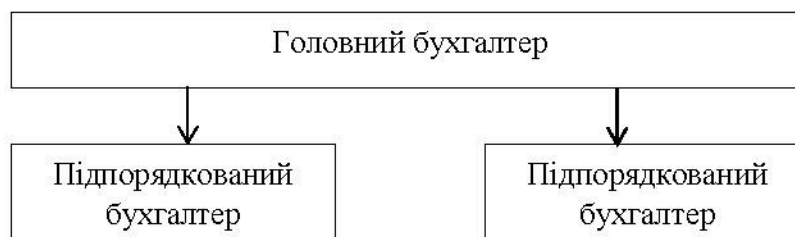

Рисунок 2.1. Схема бухгалтерії ТОВ «Підшипник Груп»

Головний бухгалтер займається веденням податкового обліку та фінансовою звітністю. Згідно Наказу про облікову політику підприємства до обов'язків головного бухгалтера відноситься забезпечення дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку; організація і контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій (йому відомих); участь в оформленні

матеріалів, пов'язаних із нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжок і псування цінностей підприємства; розробка та забезпечення дотримання єдиних організаційних та методичних основ ведення бухгалтерського обліку всіма структурними підрозділами підприємства.

Згідно Посадової інструкції бухгалтера на ТОВ «Підшипник Груп» головний бухгалтер несе на собі усю відповідальність за своєчасно надану фінансову звітність. Бухгалтери, що йому підпорядковуються, ведуть первинну документацію та розрахунки з контрагентами. Головний бухгалтер встановлює службові обов'язки для підлеглих йому працівників та приймає заходи їхнього виконання.

Форма обліку на підприємстві – автоматизована. У сучасних умовах господарювання важко уявити бухгалтерію, яка б не використовувала комп'ютерної техніки. Для роботи бухгалтерський відділ використовує програму «1С: Підприємство», версію 8.3. Автоматизована обробка облікової інформації дозволяє отримати більш детальну інформацію про стан активів і зобов'язань підприємства.

Програмний комплекс «1С: Підприємство» володіє гнучкими можливостями організації обліку:

- синтетичний облік по багаторівневому плану рахунків;
- облік по декількох планах рахунків;
- валютний облік і облік покриття валют;
- багатовимірний аналітичний облік;
- кількісний облік;
- облік по декількох підприємствах в одній інформаційній базі.

Введення інформації в «1С: Підприємство» організоване за режимом типових операцій, проте, за необхідністю режим може бути зміненим.

Організація бухгалтерського обліку — одне з основоположних завдань новоствореного підприємства. Вирішення такого завдання впливає не лише на можливість приймати ефективні управлінські рішення, а й, зокрема, на величину окремих податків.

Облікова політика підприємства прописана у Наказі про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства. Наказ висвітлює принципи, методи і процедури, якими користується ТОВ «Підшипник Груп» для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності.

Наказ про облікову політику складається з двох розділів.

У першому розділі зазначається, що забезпеченням бухгалтерського обліку на підприємстві займається головний бухгалтер та бухгалтерський відділ, що йому підпорядковується, а також їх обов'язки. Вказано, що головний бухгалтер наділяється правом другого підпису, який він ставить на первинних бухгалтерських документах, реєстрах бухгалтерського обліку та відповідних звітах, згідно з переліком. Наголошується про відповідальність головного бухгалтера перед керівником ТОВ «Підшипник Груп».

ТОВ «Підшипник Груп» застосовує журнально-ордерну систему обліку. Також, згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, у наказі висвітлено, що головному бухгалтерові дозволяється своїм розпорядженням затверджувати додаткову систему субрахунків і реєстрів аналітичного обліку.

Наказ наголошує, що дані журналів-ордерів, інших облікових реєстрів і додаткових довідок головному бухгалтеру відображати в Головній книзі підприємства (оборотному балансі), що є підставою для складання Балансу підприємства. Після обробки журнали-ордери, облікові реєстри і довідки повинні бути підписані головним бухгалтером із вказівкою дати підпису. Зазначається, що інші фахівці мають виконувати вимоги працівників бухгалтерії щодо дотримання порядку оформлення первинних документів і терміну подання їх до обліку. Обліковою політикою передбачено робочий план рахунків бухгалтерського обліку, який містить синтетичні рахунки відповідність до Планом рахунків бухгалтерського обліку.

Тобто, розділ 1 розкриває методичні аспекти облікової політики та обов'язки бухгалтерського відділу.

Другий розділ визначає розмір кордону істотності. Зазначає, які активи визначаються основними засобами або малоцінним необоротними активами.

До основних засобів підприємство відносить активи, строк корисного використання яких більше одного року та вартість більше 1000 грн. Обраною моделлю оцінки є модель за собівартістю.

Для даних бухгалтерського обліку і звітності на підприємстві проводиться інвентаризація, лише у випадках, які передбачені законодавством. Рішенням інвентаризаційної комісії підприємства щорічно визначається ступінь втрати корисності об'єктів основних засобів за групами. При ухваленні рішення про реконструкцію, модернізацію, добудування, дообладнання, капітальний ремонт певного об'єкта основних засобів у фінансовій звітності підприємства припиняється його визнання об'єктом основних засобів. Вид амортизації, що застосовується – прямолінійний. Ліквідаційну вартість об'єктів основних засобів з метою нарахування амортизації прирівнюють до нуля.

Обліковою одиницею бухгалтерського обліку запасів визначено найменування запасів. На підприємстві застосовують періодичну систему їх оцінки. Оцінку запасів при відпуску у виробництво чи іншому вибутті здійснюють за цінами продажу. А транспортно-заготівельні витрати, що входять до первісної вартості запасів, придбаних за плату, безпосередньо включаються до собівартості запасів; облік інших витрат, що входять до первісної вартості запасів, придбаних за плату, щомісяця відносяться на вартість придбаних запасів. При списанні запасів у виробництво та при відпусканні запасів у реалізацію використовується метод ФІФО.

ТОВ «Підшипник Груп» у Наказі визначає на яких рахунках відображати доходи та витрати згідно діючого законодавства, посилаючись на стандарт бухгалтерського обліку 15 «Дохід» та 16 «Витрати», а також План рахунків бухгалтерського обліку.

Величину резерву сумнівних боргів розраховують за методом класифікації дебіторської заборгованості (із застосування коефіцієнта сумнівності для кожної

групи боржників). Для створення резерву відкриваються окремі субрахунки за кожним дебітором.

Облікова політика з оподаткування розроблена з метою дотримання для підприємства ТОВ «Підшипник Груп» єдиних правил податкового обліку.

2.2. Документальне оформлення операцій розрахунків з постачальниками та замовниками

Покупці відповідно до договору купівлі-продажу та інших договорів можуть здійснювати розрахунки шляхом попередньої оплати продукції, що купується, робіт, що виконуються, послуг, що надаються. Передача продукції покупцю повинна бути документально підтверджена, щоб уникнути непорозумінь, які можуть виникнути при розрахунках. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві має досить складний вигляд (Рис.2.2).

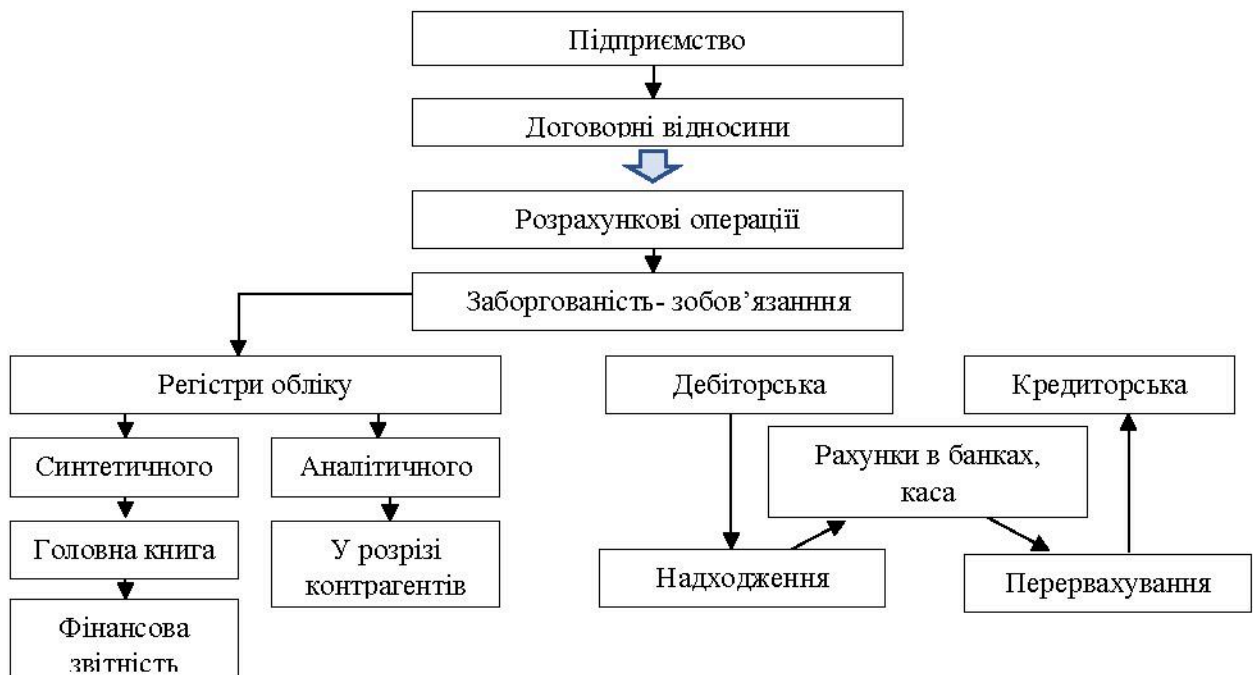

Рис.2.2. Модель організації розрахунків з постачальниками і замовниками та її відображення в обліку

[Складено за 80]

Організація бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями та замовниками та її аудиту на підприємстві в цілому відповідає вимогам

Положенню про бухгалтерський облік та закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Визначаючи завдання бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та покупцями важливо відмітити складність обліку товаро-матеріальних взаємовідносин (Рис.2.3).

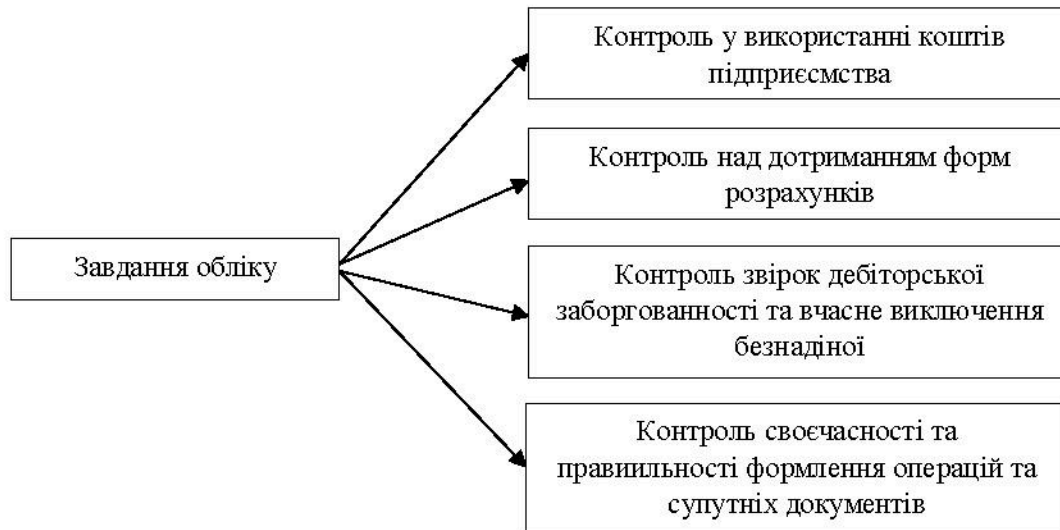

Рис.2.3. Основні завдання обліку розрахунків із замовниками та постачальниками

[Складено за 71]

Для обліку розрахунків з постачальниками та покупцями існує певна кількість первинних документів, форми та бланки яких затверджені Міністерством статистики України (Табл 2.1). Усі документи є частиною документообігу підприємства. Документообіг - рух документів з організації з моменту їх отримання чи утворення до завершення виконання чи відправки [67].

Правильна організація документообігу сприяє оперативному проходженню документів в апараті управління, пропорційному завантаженню підрозділів та посадових осіб, що показує позитивний вплив на процес управління в цілому.

Документообіг на підприємстві здійснюється у вигляді потоків документів, що циркулюють між пунктами обробки.

Таблиця 2.1

**Первинні документи з обліку розрахунків з постачальниками та
замовниками**

№ з/п	Документ	Правила оформлення	Характеристика
1	Товарно-транспортна накладна (ТНН)	Типова форма 1-ТН. Складається у 4-х примірниках. Перший примірник залишається у відправника вантажу, другий примірник водій-експедитор передає одержувачу вантажу, третій і четвертий – перевізнику.	Є супровідним документом перевезеного вантажу, на підставі якого відбувається списання товарів у відправника та оприбуткування їх у одержувача.
2	Рахунок-фактура	Типова форма № 868 Складається у 2-х примірниках, один з яких надається покупцеві для оплати чи передоплати за відвантаження товарів або надання послуг.	Є підставою для відображення господарської операції тільки після його оплати, що підтверджується відповідними платіжними документами.
3	Акт виконаних робіт (послуг)	Складається у 2-х примірниках, один з яких надається замовнику, а інший – виконавцю робіт (послуг).	Підтверджує факт виконання робіт або надання послуг.
4	Виписки банку	Надсилається банком до підприємства у паперовій або електронній формі не рідше одного разу на місяць.	Підтверджує надходження коштів від покупця на поточний рахунок підприємства.
5	Прибутковий касовий ордер (ПКО)	Типова форма М-4 Прибутковий ордер в одному примірнику складається матеріально відповідальною особою у день надходження цінностей на склад.	Застосовується для оприбуткування матеріалів, які надійшли на підприємство від постачальників або з переробки.
6	Податкові накладні	Право на складання податкових накладних надається лише платникам ПДВ. Податкова накладна складається у 2-х примірниках на дату виникнення податкового зобов'язання. Усі податкові накладні підлягають обов'язковій реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних.	Дозволяє покупцю, який є платником податку, включити суму сплаченого ПДВ до податкового кредиту.
7	Накладні	Типова форма № М-11. Виписується у 2-х примірниках, один з яких надається покупцеві, а другий надсилається до складу підприємства.	Є підставою для відпуску товарів покупцям.

Продовження Табл. 2.1

8	Договір	Складається у 2-х примірниках.	Є документом про договірне зобов'язання, у якому фіксується порядок дій сторін при здійсненні господарської операції.
9	Чек РРО	Реєстри розрахункових операцій застосовуються усіма суб'єктами господарювання у сфері торгівлі, громадського харчування і послуг, за винятком ФОП-платників єдиного податку 1 групи та 2-4 груп, якщо їх дохід менший за 1 млн. грн.	Є розрахунковим документом. Для відображення надходження грошових коштів на основі усіх чеків РРО, що були виписані за день, складається прибутковий касовий ордер.
10	Розрахунки бухгалтерії про наявність курсових різниць та інші бухгалтерські довідки	Може складатися у довільній формі з використанням необхідних реквізитів. Підписується особою, яка склала довідку, і головним бухгалтером.	Може використовуватись для виправлення помилок у бухгалтерському обліку, для підтвердження господарських операцій та для інших цілей.
11	Векселі	Векселі (переказні і прості) складаються в документарній формі на бланках з відповідним ступенем захисту від підроблення, форма та порядок виготовлення яких затверджуються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.	Виписується векселедавцем і містить нічим не обумовлене зобов'язання (наказ банкові) оплатити векселедержателю, зазначену у векселі суму в призначений час і в призначеному місці.

[Складено за 67, 57, 71]

Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати обов'язкові реквізити, якщо інше не передбачено окремими законодавчими актами України [68, 2].

Первинні документи, створені в електронному вигляді, застосовуються у бухгалтерському обліку за умови дотримання вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг [21].

У разі складання та зберігання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку з використанням електронних засобів оброблення інформації підприємство зобов'язане за свій рахунок виготовити їх копії на паперових носіях на вимогу інших учасників господарських операцій, а також правоохоронних органів та відповідних органів.

На сьогоднішній день документальне оформлення операцій з розрахунків з постачальниками та замовниками не є досконалим і потребує оптимізації. Через недоліки типових форм на виписку та облікову обробку первинних документів витрачається багато часу. Так як документування господарських операцій невідривно пов'язано з аналітичним й синтетичним обліком, то його модернізація повинна базуватися на системі обліку на підприємстві і враховувати специфіку його діяльності.

2.3. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з постачальниками та замовниками

Розрахунки з постачальниками і виконавцями, покупцями і замовниками ведуться, як правило, в безготівковій формі, але можливі як і з каси готівкою, яка отримана з каси обслуговуючого банку, так і з виручки від реалізації товарів, продукції (робіт і послуг) підприємства, що передбачено Постановою Національного банку України в «Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» [10].

Розрахунки з постачальниками та підрядниками за товари, роботи, послуги належать до поточних зобов'язань підприємства.

Згідно П(С)БО 11 поточні зобов'язання – зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу [15].

На сьогоднішній день існують підприємства, діяльність яких можлива тільки завдяки зобов'язанням за розрахунками з постачальниками та підрядниками. Тобто не маючи власного капіталу, підприємство бере в кредит товар (тобто під реалізацію) і отримує значні прибутки не ризикуючи при цьому власним капіталом. Зобов'язання підприємства за розрахунками з постачальниками та підрядниками займають важливе місце в системі управління діяльністю підприємства. Це аргументується тим, що приймаючи управлінські рішення щодо тактичних чи стратегічних планів підприємства, керівник, в

першу чергу, робить аналіз чи перевірку фінансової звітності, а особливо зобов'язань підприємства, що дає змогу визначити його фінансову стійкість, незалежність та, в кінцевому результаті, прибутковість.

Узагальнення інформації про розрахунки з покупцями та замовниками за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи і надані послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселем, ведеться на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», який має субрахунки 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» та 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» [57].

За дебетом рахунка 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг (у тому числі на виконання бартерних контрактів), яка включає податок на додану вартість, акцизи та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджетів та позабюджетних фондів та включені у вартість реалізації, за кредитом - сума платежів, які надійшли на рахунки кооперативу в банківських установах, у касу, та інші види розрахунків. Сальдо розрахунку відображає заборгованість покупців та замовників на одержану продукцію (роботи, послуги).

На субрахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» аналітичний облік ведеться у гривнях та валюті, обумовлений договором.

Взаємовідносини з постачальниками оформлюються договором. В договорі вказуються умови постачання, вимоги до продукції, яка поставляється, терміни і розміри поставок, терміни оплати, штрафні санкції за невиконання умов договору тощо. Щоб відобразити поточні розрахунки з постачальниками та підрядниками за поставлені ними ТМЦ, виконані роботи, надані послуги, застосовують такі субрахунки до рахунка 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»: 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» та 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками».

По кредиту цих субрахунків відображають заборгованість за отримані виробничі запаси, МШП, товари, виконані роботи, надані послуги.

Також використовується рахунок 371. По дебету субрахунку 371 відображають суми виданих авансів (попередньої оплати) за товари, роботи, послуги в кореспонденції з рахунками обліку грошових коштів (Кт 30, 31).

Після виконання постачальниками та підрядниками своїх зобов'язань по кредиту субрахунку 371 відображають погашення дебіторської заборгованості за авансами в кореспонденції з дебетом рахунка 63. Також по кредиту субрахунку 371 відображають суми, повернені постачальниками або підрядниками як невикористані, у кореспонденції з рахунками обліку грошових коштів. Крім того, по кредиту субрахунку 371 здійснюють списання заборгованості за виданими авансами в разі визнання її безнадійною.

Щоб докладніше ознайомитися з механізмом синтетичного обліку розрахунків з постачальниками та замовниками на ТОВ «Підшипник Груп», необхідно розглянути кореспонденцію рахунків щодо розрахунків з постачальниками та замовниками, яка наведена у Таблицях 2.2- .

Приклад 1.

На ТОВ «Підшипник Груп» було реалізовано три конічні підшипники бренду «Коуо» суму 2800 грн. з урахуванням ПДВ. Покупцем була обрана попередня оплата безготівковим способом. Собівартість реалізованих товарів складає 1350 грн.

Таблиця 2.2

Реалізація замовлень за попередньою оплатою

№ з/п	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума, грн
1	Попередня оплата за підшипники від покупця	311	681	2800,00
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	643	641	466,67
3	Відвантажено підшипники замовнику	361	702	2800,00
4	Зараховано отриманий аванс	681	361	2800,00
5	Зараховано податкове зобов'язання з ПДВ	702	643	466,67
6	Відображена собівартість реалізованих підшипників	902	281	1350,00
7	Списано на фінансові результати дохід від реалізації	702	791	2333,33
8	Списано на фінансові результати собівартість реалізованих підшипників	791	902	1350,00

[Сформовано самостійно]

Приклад 2.

ТОВ «Підшипник Груп» реалізувало підшипники DAC4168 бренду «Kooyo» як запасну частину ступиці колеса на суму 5168 грн, у тому числі ПДВ. Договір про реалізацію зазначає безготівкову наступну оплату. Собівартість реалізованих товарів становить 3870 грн.

Таблиця 2.3

Реалізація замовлень за наступною оплатою

№ з/п	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума, грн
1	Відвантажено підшипники замовнику	361	702	5168,00
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	702	641	861,33
3	Відображена собівартість реалізованої підшипникової продукції	902	281	3870,00
4	Отримана оплата за товари	311	361	5168,00
5	Списано на фінансові результати дохід від реалізації	702	791	4306,67
6	Списано на фінансові результати собівартість реалізованої продукції	791	902	3870,00

[Сформовано самостійно]

Як ми бачимо, для реалізації підшипникової продукції використовується рахунок 311 «Поточні рахунки в національній валюті», оскільки майже усі розрахунки ведуться у безготівковій формі.

Проте, замовник, отримавши підшипникову продукцію, яка не відповідає його потребам, має дефекти, або під час технічних іспитів на підприємстві незадовільно виконує свої функції, може повернути їх назад.

Приклад 3.

Після тестових технічних іспитів на гірно-видобуваючому підприємстві замовниками було повернуто підшипник класу SKF Explorer, що був реалізований на суму 26500 грн. з урахуванням ПДВ. Після ознайомлень з даними Дефектного акту було вирішено повернути кошти замовнику. Собівартість підшипнику склала 20000 грн.

Таблиця 2.4

Повернення продукції замовникам

№ з/п	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума
1	Повернено сплачені за товар кошти підприємству-замовнику	361	311	26500,00
2	Віднесено на зменшення доходу від реалізації вартість поверненої продукції	704	361	26500,00
3	Відображено суму ПДВ у складі вартості поверненого товару методом «червоного сторно»	704	641	4416,67
4	Проведено сторнувальний запис зі списання собівартості реалізованого товару	902	281	20000,00
5	Зменшено суму ТЗВ на реалізацію	902	289	870,00
6	Віднесено на зменшення фінансового результату вартість повернутих товарів, зменшену на суму ПДВ	791	704	22083,33
7	Списано на фінансовий результат собівартість повернутих товарів	902	791	4416,67

[Сформовано самостійно]

Зачасту, клієнти, що вперше ведуть розрахунки з ТОВ «Підшипник Груп» використовують можливість отримати замовлення безпечним способом за рахунок пересилання замовлень поштою та їх оплати по факту отримання у руки.

Приклад 4.

Було реалізовано замовнику ТОВ «Техно-фікс» 9 підшипників-запасних частин для пральних машин SKF ZZ 6203 сумою 918 грн. в т. ч. ПДВ. При замовленні покупець вказав спосіб доставки у відділенні Нової пошти із оплатою накладним платежем. Собівартість реалізованих товарів становить 759 грн.

Таблиця 2.5

Реалізація товарів поштою накладним платежем

№ з/п	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума
1	Передано підшипникову продукцію поштовому відділенню Нової пошти	287	282	918,00
2	Отримано повідомлення від відділення зв'язку про вручення замовлення	361	702	918,00
3	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	702	641	153,00
4	Отримано на поточний рахунок кошти від замовника	311	361	918,00
5	Відображено собівартість реалізованого товару	902	287	759,00
6	Відображено вартість послуг поштового відділення по пересилці товару	93	631	48,00
7	Списано на фінансові результати дохід від реалізації	702	791	918,00

Продовження Табл. 2.5

8	Списано на фінансові результати собівартість реалізованих товарів	791	902	759,00
9	Списано на фінансові результати вартість послуг по пересилці товару	791	93	48,00

[Сформовано самостійно]

При проведенні розрахунків з постачальниками синтетичний облік має наступний вигляд:

Приклад 5.

ТОВ «Підшипник Груп» отримало від постачальника підшипникову продукцію для подальшої реалізації на суму 3600 грн. у тому числі ПДВ. ТОВ «Підшипник Груп» здійснило передоплату безготівковим способом.

Таблиця 2.6

**Надходження товарів від постачальників
(передоплата)**

№ з/п	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума
1	Здійснено передоплату за ремені	371	311	3600,00
2	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644	600,00
3	Оприбутковано привідні ремені	201	631	300,00
4	Списано ПДВ	644	631	600,00
5	Здійснено залік авансу	631	371	3600,00

[Сформовано самостійно]

Проте, оскільки більша частина найменувань каталогу продукції є імпортною, тому журнал господарських операцій при отриманні товарів чи послуг від нерезидентів буде відрізнятися.

Приклад 6.

Згідно з договором ТОВ «Підшипник Груп» отримало від постачальника – китайського виробника «Wanxiang Group Corporation» – привідні ремені на суму 1500,00 \$ (курс на момент дати укладання договору – 26,6792 грн), у тому числі ПДВ. ТОВ «Підшипник Груп» здійснило передоплату безготівковим способом.

Таблиця 2.7

Отримання товарів від контрагента-нерезидента

№ з/п	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума
1	Перераховано постачальнику-нерезиденту передоплату за реалізовані товари (40018.80 грн)	371	312	1500,00 \$
2	Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ (6669.80 грн)	643	641	250,00 \$
3	Відображено податковий кредит з ПДВ (у розмірі податкових зобов'язань, нарахованих у попередньому періоді)	641	644	250,00 \$
4	Відображено закриття розрахунків із ПДВ	644	643	250,00 \$
5	Отримано товари від нерезидента, підписано акт приймання-передачі послуг	92	632	1500,00 \$
6	Відображено залік заборгованостей	632	371	40018,80

[Сформовано самостійно]

Приклад 7.

ТОВ «Підшипник Груп» придбало підшипникову продукцію у відчизняного виробника на суму 816 грн. (у тому числі ПДВ) на умовах подальшої сплати.

Таблиця 2.8

**Надходження товарів від постачальника
(наступна оплата)**

№ з/п	Зміст операції	Д-т	К-т	Сума, грн
1	Отримано підшипникову продукцію	202	631	816,00
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	631	136,00
3	Оприбутковано придбана продукція	202	631	816,00
4	Списано раніше відображену суму податкового кредиту з ПДВ	644	631	136,00

[Сформовано самостійно]

Отримані підприємством від контрагентів товари/послуги відображаються на рахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками». При здійсненні цих операцій використовується виключно безготівковий розрахунок та рахунок 311 «Поточні рахунки в національній валюті».

2.4. Напрями удосконалення методики та організації обліку розрахунків з постачальниками та замовниками

Розглядаючи існуючу систему матеріальних взаємовідносин розрахунків з постачальниками та замовниками необхідно оцінювати недоліки не тільки облікових методів, а й управлінських, оскільки саме від управлінських рішень, методів та стратегій залежить позиціонування та взаємодія учасників угод. Чіткість рішень керівництва напряму впливає на результати утворення та існуючих погашення зобов'язань.

В процесі своєї діяльності підприємства систематично вступають у економічні відносини з іншими компаніями-клієнтами, покупцями, постачальниками, фінансовими та кредитними організаціями, іншими контрагентами, державними органами та органами місцевого самоврядування. В результаті цього дебіторська заборгованість, що виникає в результаті цих відносин, завжди є об'єктом пильного контролю управлінських та фінансових служб. Контролюючи ці процеси, підприємство має можливість забезпечити якісне та своєчасне відображення інформації про заборгованість у системі обліку.

На поточному етапі існуюча система розрахунків з контрагентами поки що не відповідає вимогам прискорення грошового обігу та зміцнення фінансового стану підприємства, у свою чергу, це призводить до нестабільності постачання основних ТМЦ. Відсутність розрахункових та договірних дисциплін, невчасне подання боргових претензій призводять до значного збільшення невиправданої дебіторської заборгованості зменшенню стабільності фінансового стану підприємства, особливо у часи світової економічної кризи. Надзвичайно важливо розробити та використовувати оптимальну для підприємства різні моделі контрактів, що включають в себе гнучкі умови оплати.

Бажання ТОВ «Підшипник ГРУП» збільшити обсяги продажів та розширити коло покупців призводить до необхідності реалізації товарів на кредитних умовах.

Отже, важливим елементом аналізу буде порівняння дебіторської і кредиторської заборгованості підприємств, оскільки значне переважання

дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стійкості суб'єктів господарювання і робить необхідним залучення додаткових (як правило, вартісних) засобів. Кредиторські зобов'язання, що займають істотну перевагу над дебіторською заборгованістю становлять загрозу фінансової стабільності підприємств та можуть призвести до банкрутства підприємства. Тому своєчасний моніторинг співвідношень видів заборгованостей підприємства може запобігти фінансовій кризі [70].

На забезпечення своєчасної оплати дебіторської заборгованості значною мірою впливає налагоджена система контролю на підприємстві. Важливою складовою діяльності має стати формування претензій щодо своєчасності оплати продукції. Важливо також постійно контролювати стан розрахунків по простроченій заборгованості. Маємо визначити основні етапи класифікації методів контролю дебіторської заборгованості у розрахунках (Рис.2.4).

Рис. 2.4. Класифікація методів контролю дебіторської заборгованості на підприємства

[Складено за 58, 60]

З такою системою погоджується і Лишиленко О.В., що визначає 4 основні кроки:

- ефективніше проводити аналіз складу і структури кредиторської заборгованості за постачальниками;
- контролювати оборотність кредиторської заборгованості, а також стан розрахунків щодо простроченої заборгованості, так як в умовах інфляції будь-яка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство реально отримує лише частину вартості поставленої продукції, тому необхідно розширити систему авансових платежів;
- на високому рівні організувати роботу з договорами, щоб в картці клієнта відрізнити працює він під реалізацію або за системою передоплати;
- здійснювати контроль кредиторської заборгованості та розмірів заборгованості окремих кредиторів, строків погашення боргів за графіком сплати [59].

Маючи оперативні дані по такій заборгованості, необхідно починати претензійну роботу, тобто висилати повідомлення претензії з усіма розрахунками пені за простроченими сумами. Впровадження системи контролю, моніторингу процесу розрахунків з покупцями та замовниками дозволить звести до мінімуму ризику пов'язані з реалізацією дебіторської заборгованості.

Повертаючись до основної теми, а саме вдосконалення методики та організації обліку розрахунків з постачальниками та замовниками, звертаючись до того, що підприємства мають право самостійно впроваджувати субрахунки третього та нижчих порядків можна зробити висновок, що для полегшення ведення обліку кредиторської заборгованості за конкретними договорами, ввести в План рахунків додатковий позабалансовий рахунок 10 «Кредиторська заборгованість» та субрахунки.

Виникненню розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками передують укладення договору, в результаті чого з'являються юридичні зобов'язання, для відображення яких доцільно використовувати позабалансовий рахунок 042 «Непередбачені зобов'язання» та примітки до фінансової звітності.

Однак, як свідчить практика, рахунок 63 не показує заборгованості за кожним договором, не характеризує поточну заборгованість, термін сплати якої ще не настав, а яка вже – прострочена, тому деякі науковці пропонують до кожного з субрахунків відкривати аналітичні рахунки (Табл 2.9) [70].

Таблиця 2.9

**Додаткові субрахунки для ведення обліку розрахунків з
постачальниками та замовниками**

№ з/п	Синтетичний облік Для рахунку 10	№ з/п	Синтетичний облік	Аналітичний облік
1	101 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін сплати якої ще не настав з вітчизняними постачальниками»	1	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальника»	631/1 «Заборгованість перед вітчизняними постачальниками, термін сплати якої ще не настав»
2	102 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін сплати якої ще не настав з іноземними постачальниками»			631/2 «Відстрочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками»
3	103 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, прострочена з вітчизняними постачальниками»			631/3 «Прострочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками»
4	104 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, прострочена з іноземними постачальниками»	2	632 «Розрахунки з іноземними постачальника»	632/1 «Заборгованість перед іноземними постачальниками, термін сплати якої ще не настав»
				632/2 «Відстрочена заборгованість перед іноземними постачальниками»
				632/3 «Прострочена заборгованість перед іноземними постачальниками»

[Складено за 60]

Отже, недосконалість обліку розрахунків із постачальниками та постачальниками можна спричинити походження великого розміру кредиторської заборгованості, яка, у свою чергу, дасть ґрунт погіршенню економічного стану підприємства.

ВИСНОВКИ ЗА РОЗДІЛОМ 2

Дослідження організації обліку розрахунків з постачальниками та замовниками на підприємстві, їх структуру та типові господарські операції дає можливість скласти такі висновки:

1. На ТОВ «Підшипник Груп» для формування фінансової звітності пропорційно до чинного законодавства та надання її користувачам дирекцією товариства було складено облікову політику, та обрано принципи, методи і процедури таким чином, щоб відобразити фінансовий стан і результати діяльності підприємства.

2. Основними рахунками для ведення обліку з постачальниками та замовниками 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», який має субрахунки 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» та 362 «Розрахунки з іноземними покупцями», за дебетом якого відображається продажна вартість реалізованої продукції, а за кредитом - сума платежів, які надійшли на банківські рахунки. Та рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» із субрахунками 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» та 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками». По кредиту цих субрахунків відображають заборгованість за отримані виробничі запаси, МШП, товари, виконані роботи, надані послуги.

3. Для поліпшення облікової системи на підприємствах необхідно введення нових аналітичних рахунків, що дозволить удосконалити облік розрахунків з постачальниками та замовниками шляхом забезпечення контролю своєчасності розрахунків за кожною поставкою та відправкою товарно-матеріальних цінностей, що, у свою чергу, підвищить рівень платіжної дисципліни підприємства.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ПІДШИПНИК ГРУП»

3.1. Загальна характеристика внутрішнього контролю ТОВ «Підшипник Груп»

Перед складанням річних звітів в ТОВ «Підшипник Груп» проводиться комплексна внутрішня перевірка. Один із найважливіших об'єктів перевірки є розрахунки з покупцями та замовниками. Суть полягає у перевірці документів та записів у регістрах обліку та перевірки правильності сум, зазначених у відповідних рахунках (Додаток А). Під час перевірки розрахунків з покупцями та замовниками ТОВ «Підшипник Груп» використовує такі методи контролю, як: інвентаризація, прийоми документарного контролю. Під час перевірки первинних документів, регістрів фінансового обліку та звітності щодо суті відображених у них економічних операцій, їх змісту, законності та доцільності є достовірні дані, реальність та доцільність операцій, їх правильність та законність, а також відповідність самих документів відбиті операції. Контроль перевірка ділових операцій на первинні документи та рахунки полягає в тому, що перевіряючий порівнює кілька копій того ж документа, записи про взаєморозрахунки в окремих підрозділах перевіреної компанії або в різних організаціях. Цей метод використовується для виявлення реальності та правильності відображення ділових операцій у первинних документах та регістрах регістрів.

Керівництво формує інвентаризаційну комісію. Інвентаризаційна комісія в процесі своєї роботи встановлює:

- правильність розрахунків з банківськими, фінансовими та податковими установами та структурними підрозділами організації, виділеними на окремі баланси;
- правильність та обґрунтованість наявної заборгованості розрахунків з

постачальниками та замовниками;

– правильність та обґрунтованість наявної заборгованості розрахунків з постачальниками та підрядниками, за якими минув термін позовної давності.

Комісія в своїх документах встановлює терміни заборгованості покупців по цих рахунках, реальність заборгованості за розрахунками з покупцями і замовниками та виконавців у випадках закінчення строків давності. Записи про заборгованість за розрахунками з покупцями та замовниками повинні бути задокументовані. Для цього боржникам надсилаються дані про свої борги; ці дані складаються актом примирення розрахунків. акти повинні бути підписані боржниками протягом 10 днів з дати їх отримання.

Період виникнення заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками при виконанні таких угод не повинен перевищувати одного місяця. Хоча на практиці заборгованість покупців може бути облікована на залишку ТОВ «Підшипник Груп» і довше: у випадках ліквідації боржника через відсутність коштів для погашення його боргу тощо. Інвентаризація повинна супроводжуватися сертифікатом заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками, закінчення терміну позовної давності, із зазначенням осіб, відповідальних за відстрочення терміну сповіщення про заборгованість покупців, а також назву та адресу боржника або суму, причину, дату та причину за заборгованість. Після отримання документа візованих розрахунків дані перевіряються на аналітичні рахунки класу 3 «Фонди, розрахунки та інші активи» та класу 6 «Поточні зобов'язання».

Якщо після інвентаризації розрахунків комісія виявила заборгованість, щодо якої закінчився термін позовної давності, його списання в бухгалтерському обліку таке: згідно з актом інвентаризації розрахунків та сертифікатом встановлено заборгованість, строк давності якого закінчився: Д 944 - К 361. У посиленні фінансового стану та платоспроможності підприємств відіграє важливу роль у контролі за станом платіжних зобов'язань, динаміці дебіторської заборгованості. Завдання контролю - це перевірка відповідності правовому регулюванню розрахункових операцій та стану платіжної та платіжної

дисципліни. Організація розрахунків багато в чому залежить від стану фінансового та бухгалтерського документального забезпечення розрахунків. Невчасне виявлення помилок у розрахункових та платіжних документах призводить до виникнення різних спорів під час розрахунків, виникненням конфліктних ситуацій. Це особливо стосується боргів заборгованості через відсутність цінностей, коли вони випускаються, транспортуються та отримуються. Отже, завдання контролю полягає не лише в перевірці правової та нормативної бази під час проведення розрахунків, а й їх документального обґрунтування. Особлива увага приділяється законності розрахунків, їх доцільності, документальній дійсності та точності відображенню розрахункових операцій в бухгалтерському обліку. Об'єктами контролю поселень є використання коштів під час розрахунків та їх обліку. Інформація фінансового обліку, що використовується для контролю за розрахунками, дозволяє обґрунтувати дійсність виконання або ненадійність розрахункових операцій. Під час контролю за розрахунками з клієнтами, поряд з нормативно-законодавчою інформацією, використовують основні розрахункові та платіжні документи, банківські виписки та записи у регістрах обліку. Джерелами регуляторної та законодавчої інформації є те, що юридично обґрунтовує розрахунки, тобто інформацію, яка підтверджує законність (чи протизаконність) тих чи інших розрахункових операцій. Інформація для контролю розрахунків з покупцями згідно з Планом рахунку - це введення відповідного реєстру в рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». На підставі операцій, відображених за рахунок дебету цього рахунку, перевіряється правильність визначення вартості продажу наданих послуг. У комплексі методичних методів управління розрахунковими операціями важливо інвентаризація розрахунків. Загальні результати опису розрахунків з боржниками, кредиторами, постачальниками та покупцями в ТОВ «Підшипник Груп» видаються актом. Цей акт містить інформацію, таку як назва рахунків та субрахунків, суму в балансі, суми відповідно до актів та заяв, суми поганих боргів, а також суми, які неправильно відображені в рахунку і підлягають передачі на інші рахунки.

Дебіторські компанії підтверджують борг або повідомляють про свої заперечення, вказуючи суму відмінностей. Взаємне розрахунки з рахунками дають можливість підтвердити справжність і реальність боргу. У разі розбіжності у сумі дебіторської заборгованості, що обліковується на рахунку підприємства, за цими даними з інших підприємств матеріали надсилаються на рішення відповідних органів. Відповідно до інвентаризації в ТОВ «Підшипник Груп» таких відмінностей немає. Якщо під час інвентаризації розрахунків з покупцями та замовниками була виявлена заборгованість, термін позовної давності якого вже минув, сертифікат додається до акта інвентарю. Під час верифікації особи, які винні у відсутності терміну сповіщення про дебіторську заборгованість, визначають підстави та період її виникнення та обґрунтовують причини прийняття строку давності. Розрахунково-аналітичні методичні методи контролю розрахунків вимагають використання методів аналізу заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками. Це дозволяє йому проаналізувати, визначити динаміку цього боргу та з'ясувати причини створення нереальних сум боргу.

Документально-методичні методи вимагають використання методів дослідження сутності та змісту розрахункових операцій, їх надійності, законності та правильності відображення на рахунку. Виявлені порушення розрахунків відображені у відповідному розділі аудиту фінансово-господарської діяльності підприємства. Цей акт додає основну інформацію, встановлену шляхом перегляду порушень та порушень, актів інвентаризації боргів з боржниками, кредиторами, постачальниками та покупцями та актів примирення розрахунків. 65 Так, в ТОВ «Підшипник Груп» для контролю за заборгованістю за розрахунками з покупцями та замовниками, інвентаризація таких розрахунків проводиться щорічно.

Вплив на зростання заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками здійснюється ТОВ «Підшипник Груп» в розрахунках з покупцями. При несвоєчасному погашенні заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками унеможливує до призначення платіжної кризи. Зростання

заборгованості комерційних кредитів призводить до збільшення попиту на короткострокові позики, зменшення їх пропозиції та збільшення їх вартості. Саме тому належний контроль за заборгованістю за розрахунками з покупцями та замовниками допомагає ефективно управляти своїми розмірами та умовами на підприємстві та посилити контроль над своєчасним розрахунком.

Облікові записи не передбачають накопичення інформації про розрахунки з боржниками різного рівня деталізації та узагальнення. Це призводить до неможливості отримання інформації про заборгованість за розрахунками з покупцями та замовниками у повному обсязі та у формі, достатній для проведення аналізу розрахунків з боржниками зокрема та заборгованості в цілому з ціллю прогнозування ймовірності виникнення платіжної кризи суб'єктів господарювання та давати рекомендації щодо її запобігання. Крім того, особлива увага повинна приділятися списанню простроченої заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками, оскільки існує пряма зв'язок між списанням такого боргу та формуванням платності податку на прибуток. Належне та вміле зменшення дебіторської заборгованості грає важливу роль у складанні фінансових результатів товариства.

Для контролю заборгованістю за розрахунками з покупцями та замовниками на ТОВ «Підшипник Груп» необхідним є розробка заходів щодо скорочення або стягнення простроченої або сумнівної заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками. 66 Потребує розробки заборгованості за розрахунками з покупцями і замовниками та певних інструментів, які дозволять швидко і якісно виявляти негативні явища, що впливають на кількісні та якісні зміни заборгованості на підприємстві. Аналіз заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками ТОВ «Підшипник Груп» здійснюється на підставі даних фінансової звітності, зокрема форми «Фінансовий звіт малого підприємництва» № 1.

3.2.Методика аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками

Розвиток України на сучасному етапі характеризується формуванням ринкової економіки, її інтеграцією у систему міжнародних економічних відносин, появою акціонерних товариств, компаній та різних фондів. Для розвитку економіки проводяться зовнішні та внутрішні інвестиції, кредити, випуск цінних паперів, йде утилізація та приватизація майна. Учасникам цих процесів потрібна достовірна інформація про фінансовий та майновий стан, перспективи розвитку та фінансову стабільність підприємств, про стягнення дивідендів. Надання достовірної та неупередженої інформації заінтересованим сторонам здійснюється за допомогою аудиторського звіту.

Особливу увагу слід приділити поняття «аудит». Згідно Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» аудит - аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам [14].

Мета аудиту заборгованостей згідно з МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» – висловлення аудитором незалежної професійної думки щодо правильності ведення розрахунків із постачальниками та замовниками за отримані товарно-матеріальні цінності та надані послуги [22]. За результатами аудиту складається аудиторський звіт про фактичний фінансовий стан підприємства. Таким чином, метою перевірки фінансової звітності є забезпечення того, щоб аудитор дійшов висновку про те, чи фінансова звітність відповідає всім важливим аспектам інструкцій, що регулюють підготовку та подання фінансової звітності.

Основними завданнями аудиту є збирання та обробка достовірної інформації про економічну та фінансову діяльність підприємства, а також встановлення на цій основі результатів аудиту (Рис.3.1).

Рис. 3.1. Завдання аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками

[Складено за 61, 69, 62]

Аудитор використовує документи компанії, які можуть бути охарактеризовані інформаційними джерелами: записами, що дозволяють виявляти помилки, некоректності та, інколи, випадки шахрайства (Рис. 3.2).

Рис. 3.2. Інформаційні джерела аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками на ТОВ «Підшипник Груп»

[Складено за 81, 61]

У свою чергу, МСА 500 «Аудиторські докази» регулює планування аудиторських процедур, та собою визначає з чого складаються аудиторські докази під час аудиту фінансової звітності, визначає аудиторську відповідальність за розробку й виконання аудиторських процедур для отримання достатніх і прийнятих аудиторських доказів, що дадуть йому можливість сформулювати обґрунтовані висновки, на яких ґрунтуватиметься думка

аудитора, та які необхідні для проведення аудиту розрахунків із кредиторами [26].

Розрахунок аудиторського ризику завжди супроводжує планування аудиту на підприємстві (Рис. 3.3). Оцінку аудиторського ризику та повдвльші дії аудитора регулюють МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища» та МСА 300-499 «Оцінка ризиків та дії у відповідь на оцінені ризики» [24, 25]. МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності» визначає засади планування, включаючи до них розробку стратегії та плану аудиту, допускається внесення змін до вже створеного плану, детально документуючи їх та наводячи аргументи для цього.

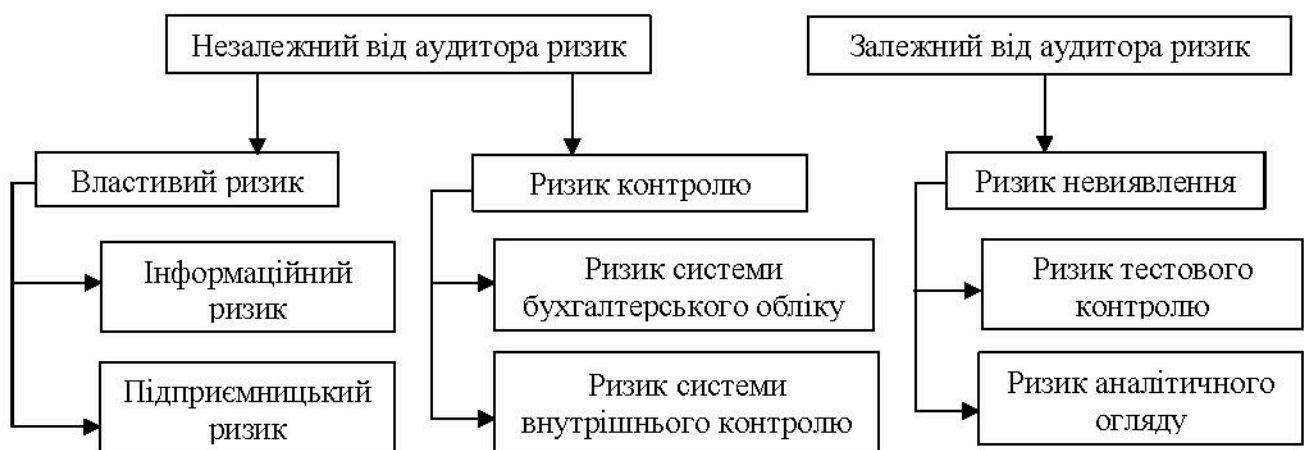

Рис.3.3. Аудиторські ризики при плануванні та проведенні аудиту.

[Складено за 63]

На етапі планування необхідно розробити загальну стратегію і тактику аудиту фінансової звітності і обліку, визначити строки і обсяги аудиторської перевірки. І хоча зміст та форма загального плану аудиту фінансової звітності змінюватиметься залежно від мети перевірки, виду підконтрольного об'єкта, сфери його діяльності, розміру, а також складності перевірки і процедур, що застосовуватиметься аудитором, під час його формування необхідно врахувати такі аспекти: по-перше, особливості фінансово-господарської діяльності клієнта; по-друге, вибір сфери діяльності аудитора; по-третє, залучення персоналу до проведення аудиту. Виконання аудитором своїх обов'язків стиснуте часовими

рамками – терміном виконання, що прописаний у договорі, тому аудитор має виключати зайвий час на перевірку несуттєвих моментів (Додаток Б).

На етапі вивчення аудитору необхідно здійснити попередній огляд та дати оцінку стану бухгалтерського обліку і фінансової звітності замовника аудиту. При тому на цьому етапі аудитор за допомогою опитування, вивчення та аналізу фінансової звітності та даних бухгалтерського обліку здійснює збір необхідних даних.

Аудитору доцільно в своїй діяльності використовувати такі методичні прийоми дослідження, як аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія і моделювання, абстрагування і конкретизація, системний і функціонально-вартісний аналіз.

До одних з найвагоміших етапів процесу аудиту фінансової звітності потрібно зарахувати етап оцінювання, що ретельно прописаний у МСА 315 «Розуміння суб'єкта господарювання та його середовища і оцінка ризиків суттєвих викривлень», на якому аудитор зобов'язаний одержати якомога більше інформації про об'єкт дослідження з метою її аналізу та оцінки для наступного формування обґрунтованої думки, на підставі якої і формуватиметься висновок про достовірність фінансової звітності клієнта [24].

Збір необхідних даних для їх оцінювання провадиться з використанням таких аудиторських процедур, як перевірка, спостереження, інспектування, запити і підтвердження, а також аналітичні процедури. Як приклад можна визначити аудиторські тести, що, за умови співробітництва персоналу з аудитором, здатні сформувати у перевіряючого стан облікової системи розрахунків з постачальниками та замовниками (Додаток В). Складання аудиторських тестів регулюється МСА 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики» [25].

Оцінивши систему внутрішнього контролю на підприємстві, аудитор переходить до планування аудиту, кінцевим результатом якого є складання Програма аудиту.

Під час аудиту заборгованостей аудитор повинен посилатися на МСА 505 «Зовнішні підтвердження», який спирється на те, що правдивість аудиторських доказів залежить від джерела їх походження, а також їх характеру та обставин отримання [27]. Залежно від обставин, що можуть виникнути при проведенні перевірки, план також може змінюватись протягом виконання процедур отримання аудиторських доказів; план може динамічно розширюватись, включаючи все більше пунктів та зачіпаючи частини, які не входили до переліку областей перевірки (Табл.3.1).

Таблиця 3.1

План аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками

№ з/п	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Період перевірки	Примітки
1	Перевірка відповідності облікової політики щодо розрахунків з постачальниками, підрядниками та замовниками нормам діючого законодавства			
2	Перевірка правильності класифікації і оцінки даного виду заборгованості			
3	Звірка залишків по рахункам 63 та 36 за даними Головної книги з залишками в облікових регістрах			
4	Перевірка наявності і дійсності договорів купівлі-продажу			
5	Перевірка дотримання строків, порядку, документального оформлення та відображення в обліку розрахунків з постачальниками та замовниками			
6	Зустрічна перевірка даних договору, документів на оплату, та інших супровідних документів з даними відображеними у аналітичному та синтетичному обліку			
7	Перевірка правильності проведення взаємозаліку заборгованості			
8	Формулювання висновків за результатами аудиту			

[Складено за 63,69]

Програма аудиту є основою загального плану аудиту і являє собою детальний перелік аудиторських процедур, необхідних для його практичної реалізації (Табл.3.2). Програма - це докладна інструкція для асистентів аудитора і водночас засіб контролю якості роботи для керівників аудиторської компанії та аудиторської групи.

Таблиця 3.2

Програма проведення аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками

№ з/п	Мета і завдання аудиту	Методи і процедури аудиту	Аудиторські докази	Термін виконання	Виконавець	Примітки
1	Загальне ознайомлення з підприємством, оцінка системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю	Перелік матеріалів попередніх перевірок, узгодження плану перевірки з керівниками підприємства, складання плану аудиторської перевірки фінансових результатів	Фінансова звітність, примітки до звітності, статут підприємства			
2	Перевірка відповідності документації діючому законодавству, проведення інвентаризації	Перевірка повноти та правильності інвентаризаційних перевірок та розрахунків	Картки складського обліку, дані інвентаризаційних перевірок колишніх періодів, журнали обліку вантажів, що надійшли, журнали обліку вантажів, що буди відправлені до постачальників, виписки банків			
2.1.	Загальне ознайомлення з рахунками	Ознайомлення з основними напрямками розрахунків підприємств (безготівкові, готівкові, бартерний обмін, застосування векселів і т.д.)	Накладні: рахунки-фактури, платіжні доручення, договори, журнали-ордери № 6, 8 Головна книга, баланс (форма 1)			

Продовження Табл. 3.2

2.2	Визначення реальності відображеної в балансі дебіторської та кредиторської заборгованості	Перевірка реальності дебіторської та кредиторської заборгованості, відображеної у балансі (форма 1) шляхом проведення експертизи відвантажувальних документів, актів звірки	Накладні: рахунки-фактури, платіжні доручення, договори, журнали-ордери № 6, 8 Головна книга, баланс (форма 1)			
2.3	Перевірка обліку розрахунків	Визначення правильності ведення обліку розрахунків залежно від операції (безготівкові, готівкові, бартерний обмін, застосування векселів і т.д.) відповідно до чинного законодавства	Журнали-ордери № 6, 8, Головна книга, баланс (форма 1)			
2.4	Перевірка правильності визначення фінансового результату	Документальна перевірка головної книги; арифметичний підрахунок.	Головна книга			
3.	Підсумки перевірки, складання аудиторського висновку	Формування реєстрів виявлених порушень; складання аудиторського висновку.	Програма аудиту, робочі документи, підсумкові документи			

[Складено за 62,74]

Згідно з Міжнародним стандартом 550 «Пов'язані сторони», аудитор має отримати достатні аудиторські докази належної ідентифікації, обліку та розкриття відносин і операцій із пов'язаними сторонами у фінансовій звітності. МСА 550 вимагає від аудитора ретельно перевірити інформацію, надану управлінським персоналом, щодо пов'язаних сторін шляхом виконання аудиторських процедур [87].

Документальне оформлення аудиторської перевірки є незаперечливим фактом, що підтверджується й наявністю спеціального МСА 230 «Аудиторська документація», метою якого є складання робочої документації полягає у

підтвердженні того, що аудит був спланований і проведений відповідно до вимог стандарту [23]. Докази, отримані у результаті проведення аудиторських процедур, вносяться у робочі документи аудитора.

Приклади робочої документації аудитора наведені у Таблицях 3.3-3.7.

Таблиця 3.3

Форма робочого документа РД-1.3.

Підтвердження залишку заборгованості покупцями та замовниками

Дебітор	За даними обліку			За даними аудиту			
	Дата виникнення	Сума (грн)	Відповідно до акту звірки заборгованості. Сума (грн)	Підтвердження дебітором заборгованості методом зустрічної перевірки аудитором (Так (+), ні (-))	Дата виникнення	Сума (грн)	Відповідно до акту звірки заборгованості. Сума (грн)
1	2	3	4	5	6	7	8
Разом:		Висновки аудитора:					
Відхилення:							
Гр.2- Гр.6							
Гр.3-Гр.7							
Гр.4-Гр.8							

[Складено за 69]

Таблиця 3.4

Робочий документ РД-1.7.

Перевірка своєчасності і повноти оприбуткування товарів

Назва товару	За даними обліку		За результатами аудиту		Відхилення	
	К-ть (шт)	Сума (грн)	К-ть (шт)	Сума (грн)	шт (гр.2- гр.4)	грн (гр.3-гр.5)
1	2	3	4	5	6	7

[Складено за 69]

Форма робочого документа РД-2.24. Аналіз стану дебіторської заборгованості

Показник	Методика визначення показника	Попередній звітний період	Звітний період	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
1	2	3	4	5	6
Оборотність дебіторської заборгованості	Дохід від реалізації ГП ÷ Середня величина дебіторської заборгованості				
Період погашення дебіторської заборгованості	360 днів ÷ оборотність дебіторської заборгованості				
Відношення середньої величини дебіторської заборгованості до доходу від реалізації	(Дебіторська заборгованість ÷ оборотні активи) x 100%				
Частка дебіторської заборгованості у загальному обсязі оборотних активів					
Частка сумнівної дебіторської заборгованості у загальному обсязі дебіторської заборгованості	Дебіторська заборгованість ÷ сумнівна дебіторська заборгованість x 100%				
Середній період інкасації дебіторської заборгованості	Середня величина дебіторської заборгованості ÷ сума одноденного обороту реалізованої продукції				
Коефіцієнт співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості	Дебіторська заборгованість ÷ Кредиторська заборгованість				

[Складено за 74]

Форма робочого документа РД-1.9.**Перевірка правильності відображення в обліку створення, використання, поповнення резерву сумнівних боргів**

№ з/п	Показник	За даними обліку			За даними аудиту			Відхилення
		Сума (грн)	Дт	Кт	Сума (грн)	Дт	Кт	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Залишок резерву сумнівних боргів на кінець звітного періоду							Гр.3 – Гр.6
2	Нарахований резерв сумнівних боргів на дату балансу							Гр.3 – Гр.6
3	Відображення в обліку нарахування резерву сумнівних боргів							Гр.4,5 і Гр.7,8
4	Відображення в обліку списання резерву сумнівних боргів на інші операційні доходи							Гр.4,5 і Гр.7,8

[Складено за 74]

Робочий документ РД-3.1.**Звірка накладних, отриманих від постачальника, з даними складського обліку**

Постачальник	Номер і дата накладної згідно з обліком	Назва товару за накладною	Сума за накладною	Номер картки складського обліку та дата запису	Сума, вказана у картці	Розбіжність за накладною та карткою	Причини розбіжностей
1	2	3	4	5	6	7	8

[Складено за 74]

Під час проведення аудиту товарів в бухгалтерській звітності можуть бути виявлені відхилення. Відхилення поділяються на суттєві та несуттєві і можуть бути спричинені внаслідок помилки або шахрайства (Табл 3.8).

Таблиця 3.8

**Типові порушення при обліку розрахунків з постачальниками та
замовниками**

№ з/п	Порушення
1	Неправильне відображення бартерних операцій
2	Незадовільне оформлення первинних документів (застосування нетипових чи недоречних форм, відсутність підписів, печаток, не заповнення всіх необхідних реквізитів)
3	Неправильне оформлення або відсутність договорів, що стали підставою відвантаження готової продукції, товарів, здійснення робіт, надання послуг тощо і виникнення дебіторської заборгованості
4	Безпідставне визнання доходів організації
5	Списання нестач і крадіжок за рахунок збільшення дебіторської заборгованості
6	Відображення дебіторської заборгованості на фіктивних рахунках неіснуючих клієнтів або за фіктивними нетоварними операціями
7	Зарахування отриманих сум дебіторської заборгованості на погашення заборгованості невідповідних дебіторів
8	Неправильна класифікація сум дебіторської заборгованості на довгострокову та короткострокову
9	Не взаємозакриття авансів отриманих відповідними сумами щодо списання визнаної дебіторської заборгованості
10	Не взаємозакриття авансів сплачених відповідними сумами щодо списання визнаної кредиторської заборгованості
11	Приховування дебіторської заборгованості відображенням у Балансі (Звіті про фінансовий стан) згорнутого залишку
12	Неправильне визначення (оцінка) сум дебіторської заборгованості у зв'язку з коливанням курсу валют на дату складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) при розрахунках в іноземній валюті
13	Неправильний розрахунок суми резерву сумнівних боргів
14	Шахрайство з сумами дебіторської заборгованості підзвітних осіб (списання її без підстав та документального підтвердження)
15	Заміна реальних виписок банку іншими або виправлення сум, що свідчать про погашення дебіторської заборгованості
16	Неправильне визначення податкового зобов'язання з ПДВ
17	Формальне проведення інвентаризації розрахунків
18	Невідповідність даних аналітичного та синтетичного обліку тощо
19	Відсутність договорів на поставку продукції, надання послуг, виконання робіт;
20	Неповне та несвоєчасне оприбуткування цінностей
21	Несвоєчасні розрахунки з постачальниками і підрядниками

[Складено за 63, 61]

Останнім (заключним) етапом аудиту є узагальнення результатів перевірки та їх подальше відображення в аудиторському звіті та висновку (Додаток Г), що регулюються МСА 700 «Висновок незалежного аудитора щодо повного пакету фінансових звітів загального призначення» та МСА 701 «Модифікація висновку незалежного аудитора» [28, 29]. У звіті аудитор описує виявлені порушення, надає оцінку обліковому стану підприємства та пропозиції щодо покращення системи обліку і контролю.

3.3. Напрями вдосконалення аналізу та внутрішнього аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками

Нагляд за розрахунками з постачальниками та підрядниками є одним із важливих напрямів перевірки практично всіх комерційних організацій. Різні форми розрахунку, передбачені законодавством, перетворюють аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками у процес, що вимагає знань громадянського права, правила ведення обліку, навички оцінки та ідентифікації систем взаємодії клієнта з контрагентами тощо. На жаль, на нинішньому етапі діяльності та розвитку підприємств наявні певні негативні факти, а саме:

- недолік ведення обліку обчислювальних операцій,
- недбалість співробітників,
- шахрайство,
- зловживання посадовими повноваженнями тощо.

Це є причинами порушення розрахункової та фінансової дисципліни, отже релевантність гарантує своєчасну та регулярну перевірку обчислень. Крім того, важливо визначити напрямки аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками, що сприятиме покращенню дбалому нагляду на всіх етапах.

Один з аспектів розробки аудиту та будь-яких процесів перевірки є створення у сфері платежів із постачальниками та підрядниками послуги внутрішнього аудиту. Не всі підрприємства мають на у своїй структурі

відповідний департамент чи відділ, що займається лише аудитом та перевірками правильності фінансової звітності. Зазначимо, що на ТОВ «Підшипник Груп» внутрішній аудитор чи відповідний відділ перевірки відсутній. Створення внутрішньої системи аудиту для забезпечення ефективного функціонування, стійкості та максимального розвитку організації за умов багатогранної конкуренції на підприємстві дозволять:

- захищати та ефективно споживати ресурси та потенціал організації;
- вчасно виявляти та мінімізувати комерційні, фінансові та інші ризики управління організацією;
- формування системи інформаційної підтримки всіх рівнів управління відповідно до сучасних умов, що постійно змінюються.

Це дозволяє функціонуванню організації своєчасно адаптуватися до трансформаційних зміни внутрішнього та зовнішнього середовища [74].

Звичайно, використання сучасного автоматичного обліку надзвичайно важливо для контролю та регулювання розрахунків з постачальниками, підрядниками та замовниками. Уся інформаційна база програмного забезпечення для ведення обліку (1С:Підприємство, Хепі-Бух, iBuh.Online, Парус, М.Е.Дос тощо.) можуть стати посередником інспектора, що не лише скорочує загальний витрачений час під час аудиту, що сприяє ретельнішому огляду та складанню якісного звіту про перевірку, рекомендації щодо стратегії та направлення та інструменти для покращення фінансово-економічного стану підприємства.

Проте, якщо на підприємстві відсутній відділ внутрішнього аудиту, вся відповідальність про організацію, якість та ретельність як загальної перевірки, так і контролю розрахунків з постачальниками та замовниками, лягає на відділ бухгалтерії, який має керувати цими процесами. Для здійснення подібних функцій за умови проведення заходів по обидві сторони одного процесу, а саме ведення та контролю за обліком, бухгалтер підприємства має бути висококваліфікованим спеціалістом. Для визначення відповідного

кваліфікованого кадра, біло розроблено спеціальну мапу компетенцій бухгалтера підприємства (Додаток Д).

Для оптимізації та проведення цільового контролю та аудиту на підприємстві завжди має бути сформована методика, що підкреслює головні завдання, визначає цілі та охоплює саме сферу інтересу контролю тієї чи іншої області. Для оптимального використання часу аудитора доречно впровадити систему моделі COSO. Оскільки ця система визначає цілі внутрішнього контролю, компоненти внутрішнього контролю та ілюструє як ці компоненти допомагають досягненню цілей, а саме:

- націленість на досягнення стратегічної мети підприємства,
- достовірність фінансової звітності,
- відповідність діючими законам і правилам.

Система внутрішнього контролю поділяється на такі компоненти як контрольне середовище, оцінка ризиків, контрольні процедури, інформація та комунікація, процедури моніторингу. Аналізуючі складові внутрішнього контролю підприємства та методику моделі COSO можна точно поетапно визначити ролі та заходи процедур внутрішнього аудиту, направлених на досягнення ефективного функціонування 17 принципів COSO.

Загальний план проведення заходів покращення якості ведення обліку та проведення аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками, та аудиту в цілому на ТОВ «Підшипник Груп» наведено у Таблиці 3.11.

Таблиця 3.11

**Методи вдосконалення обліку та проведення аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками на ТОВ
«Підшипник Груп»**

№ з/п	Проблема	Заходи	Ефект
1	Відсутність спеціального відділу внутрішнього контролю, що призводить до доткового навантаження на відділ бухгалтерії, що призводить до збільшення кількості помилок за рахунок людського фактору.	Залучення спеціалістів на аутсорсинг і косорсинг.	Зменшення навантаження з бухгалтерського відділу, цілеспрямована робота щодо відстежування потенційних неточностей та вчасне впровадження заходів оптимізації.
2	Невідповідність наявності зазначених товарів реальній кількості найменувань. Затримки та зриви постачань через відсутність координації між складськими відділеннями та менеджерами.	Впровадження системи управління складом (WMS) та електронного обміну даними (EDI). Впровадження слотової системи складських комірок та RFID-міток на кожен одиницю товару із постійним оновленням даних про товар у комірці та його статус.	Отримання актуальної інформації про залишки товару на складі в «онлайн» режимі оптимізації товарних потоків на складі; управління та оптимізації кожної із складських операцій; контроль та оптимізація роботи складського персоналу. Цілодобове оновлення актуальних даних про товари для потенційних замовників.
3	Низка неефективних управлінських рішень, недостатній контроль та планування, проблеми з обліком заборгованостей.	Залучення стороннього спеціаліста та проведення управлінського аудиту: – розробка інформаційного поля по СУО (системи управлінського обліку) – виявлення слабких та сильних сторін розробленої системи – визначення відповідності інформації заданим параметрам: висновок про відповідність	Актуальна оцінка поточної стратегії підприємства, включаючи становище на ринку, цілісність та системність поставлених стратегічних цілей, розуміння їх керівниками та співробітниками, реалізація стратегічних цілей;

		<p>інформації заданим параметрам елементів СУО потребам підприємства</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінка оптимальності організаційної структури та обраної системи управлінського обліку. - визначення доцільності СУО: наскільки оптимальна діюча система управлінського обліку - оцінка процесу ефективності за допомогою порівняння планових та фактичних результатів - стратегічний шлях розвитку СУО: оцінка ступеня розробленості та реалізації стратегічного плану СУО, розрахунок відсотка ефективності за допомогою порівняння планових та досягнутих результатів, обчислення співвідношення вигод та витрат на функціонуванні СУО. 	оцінка та розробка бізнес-процесу реалізації кожного продукту підприємства.
4	Використання лише загальної назви типу продукції без відмежування підтипів у базі даних та облікових документах.	Внесення додаткових карток складського обліку товарів та відображення їх в обліку та в базі даних наявних найменувань.	Актуальна інформація стосовно всіх наявних товарів з відображенням усіх специфікацій.
5	Участь в усіх тендерних закупівлях, які можуть викликають сумніви у відсутності прозорості та конкурентності, що може бути зміщенням фокусу з перспективніших ринкових ділянок та недоречним розподілом зусиль та кадрових ресурсів.	Перехід на електронну платформу ProZorro	Можливість реалізації товарів та отримання товарів чи посліг в умовах чесної конкуренції з дориманням усіх вимог участі в конкурсі.
6	Втрата потенційних замовників в умовах мінливого ринкового середовища. Значне зниження актуальності позиціонування та само-презентації підприємства серед збільшення кількості конкурентів	Комбінація аудиту маркетинга (виявлення проблемних ділянок та розробка плану коригувальних дій, що включає як короткотермінові, так і довготермінові пропозиції щодо поліпшення загальної ефективності маркетингової діяльності) й залучення спеціалістів комп'ютерної та AR-графіки та веб-девелоперів.	Потенційно приріст споживачів товарів підприємства. Збільшення обсягу займаного ринку та підвищення конкурентоспроможності.

Метою є висвітлення проблемних ділянок, які заважають повністю охопити весь механізм ведення обліку розрахунків із замовниками та постачальниками з урахуванням усіх особливостей господарської діяльності підприємства, та складання переліку процедур, які можуть допомогти вирішити існуючі проблеми та недоліки.

Висновки за розділом 3

Дослідження теоретичних основ проведення аудиту розрахунків з постачальниками та замовниками на ТОВ «Підшипник груп» формує такі висновки:

1. Дебіторська та кредиторська заборгованість є джерелом формування коштів компанії, фірми, підприємства або іншої установи. Тому головне, щоб аудит заборгованості був проведений відповідно до міжнародних стандартів. Ціль аудиту боргових рахунків, як стверджує МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту», в формуванні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності розрахунків з постачальниками та замовниками за отриманими та відвантаженими товарами та замовниками за отриманими та відвантаженими товарами та наданим/отриманими послугами.

2. Створення алгоритму внутрішнього аудиту розрахунків із контрагентами сприятиме своєчасному та надійному відображенню економічних реалій розрахунків із контрагентами при внесенні операцій до бухгалтерського обліку суб'єкта. Забезпеченість адміністративним персоналом бухгалтерського відділу економічною інформацією про наявність зобов'язань перед постачальниками та підрядниками та строки їх погашення сприяє актуальності та своєчасності упавлінських рішень, що впливає на конкурентоспроможність підприємства.

3. Аудит розрахунків з постачальниками та замовниками для оптимізації контролю за підприємством бажано розподіляти на три. Перший етап

перевірки розрахунків з постачальниками та замовниками повинен контролювати виконання закупівельних контрактів та контрактів з реалізації прдукції. Другий етап перевірки розрахунків з постачальниками та підрядниками повинен містити перевірку документального оформлення операцій з отриманими/реалізованими товарами (роботами, послугами). Третій етап – перевірити облік розрахунків із постачальниками та замовниками. Під час перевірки та редагування розрахунків з постачальниками та замовниками пропонують використати інформаційні технології. Це дасть можливість під час аудиту не лише скоротити час та витрати, а й провести ретельніший огляд та якісніше скласти звіт.

4. Можна виділити такі аспекти покращення контролю за розрахунками з постачальниками та замовниками:

- створення відділу внутрішнього аудиту на підприємстві чи залучення спеціалістів на аутсорсинг;
- контроль за розрахунками з постачальниками та замовниками, що формують безнадійну заборгованість;
- визначення та підтримання оптимального розміру дебіторської заборгованості
- забезпечення своєчасного контролю співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості;

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши методикау та організацію обліку і аналізу розрахунків з постачальниками та замовниками, можна зробити такі висновки:

1. Перевірка розрахунків з покупцями та замовниками у бізнесі є одними з найважливіших аспектів, оскільки на даному етапі формується забезпечення фінансових надходжень для підприємства.

Під розрахунками розуміють грошові взаємовідносини, що виникають між підприємствами під час операцій товарного і нетоварного характеру. Проте, поняття «розрахунок» досі має різні визначення у науковому середовищі, іноді отожднюється з поняттям «зобов'язання».

2. Основним документом з розрахункових взаємовідносин з постачальниками є рахунок-фактура, який служить підставою для оформлення відповідних банківських платіжних документів на перерахунок заборгованості: платіжних вимог, акредитивів, платіжних доручень, розрахункових чеків (лімітованих, нелімітованих).

3. В Україні система обліку розрахунків з постачальниками та замовниками регулюється П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та П(С)БО 11 «Зобов'язання».

4. Розрахунки з постачальниками та замовниками ведуться на рахунках 36 та 63. За дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг (у тому числі на виконання бартерних контрактів), яка включає податок на додану вартість, акцизи та інші податки, збори (обов'язкові платежі), що підлягають перерахуванню до бюджетів та позабюджетних фондів та включені у вартість реалізації, за кредитом — сума платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах, у касу, та інші види розрахунків.

За кредитом рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» відображається заборгованість за одержані від постачальників та підрядників товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи, послуги, а за дебетом - її погашення, списання тощо.

5. Перевіряючи правильність обліку розрахунків і визначаючи реальність заборгованості, відображеної на балансі, аудитор повинен спочатку надати первинні документи, що підтверджують наявність заборгованості (рахунки-фактури, накази, акти виконаних робіт і тощо.). Робочі документи для перевірки зобов'язань відповідно до міжнародних стандартів дозволяють оперативно та своєчасно отримати інформацію, перевірити звітність, виявити можливі порушення.

6. Правильна організація внутрішнього забезпечення бухгалтерською інформацією механізму обліку, аудиту та аналізу даних на підприємстві, формування розрахунків з постачальниками та підрядниками, реєстр платіжних документів, систематичне здійснення взаємного узгодження розрахунків – усе це забезпечує актуальний документообіг та правильний облік на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435 [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/5>
2. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225819?find=1&text=аудит#w1_1
5. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 05.04.2001 № 2346-III [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
7. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 04.02.1998 № 74/98-ВР [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98>
8. Постанова Національного банку України «Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» від 29.03.2004 р. № 135 (z0368-01) [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про результати суцільної інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованості і заходи щодо її скорочення» 29 квітня 1999 р. N 750 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-99-п#Text>
10. Постанова Національного банку України «Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні»

- від 29.04.2009 р. №252 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0448-09#Text>
11. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»» 07.02.2013 № 73 252 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
12. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати»» від 31.03.1999 № 87 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0397-99#Text>
13. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»» від 20.10.1999 N 246 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
14. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»» від 08.10.1999 N 237 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>
15. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» від 31.01.2000 N 20 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>
16. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»» від 29.11.1999 N 290 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
17. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»» від 31.12.1999 N 318 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

18. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти»» від 28.04.2001 N 205 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01#Text>
19. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування» від 30.11.1999 № 291 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>
20. Наказ Міністерства фінансів України «Про внесення зміни до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку та визнання такими, що втратили чинність, наказів Міністерства фінансів України від 16 травня 1996 року № 99 та від 24 березня 2000 року № 61» від 30.09.2014 № 987 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-14#Text>
21. Наказ Міністерства фінансів «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» 24.05.1995 № 88 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>
22. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ifac.org/system/files/downloads/a008-2010-iaasb-handbook-isa-200.pdf>
23. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 230 «Аудиторська документація» [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ifac.org/system/files/downloads/a011-2010-iaasb-handbook-isa-230.pdf>
24. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 315 «Розуміння суб'єкта господарювання та його середовища і оцінка ризиків суттєвих викривлень» [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ifac.org/system/files/publications/files/315.pdf>

25. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики» [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ifac.org/system/files/downloads/a019-2010-iaasb-handbook-isa-330.pdf>
26. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 500 «Аудиторські докази» [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ifac.org/system/files/downloads/a022-2010-iaasb-handbook-isa-500.pdf>
27. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 505 «Зовнішні підтвердження» [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ifac.org/system/files/downloads/a024-2010-iaasb-handbook-isa-505.pdf>
28. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 700 «Висновок незалежного аудитора щодо повного пакету фінансових звітів загального призначення» [Електронний ресурс]. URL: <https://www.iaasb.org/publications/international-standard-auditing-isa-700-revised-forming-opinion-and-reporting-financial-statements-5>
29. Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 701 «Модифікація висновку незалежного аудитора» [Електронний ресурс]. URL: [https://www.ifac.org/system/files/publications/files/Proposed%20ISA%20701%20\(Revised\)-final.pdf](https://www.ifac.org/system/files/publications/files/Proposed%20ISA%20701%20(Revised)-final.pdf)
30. Венгерук Н.П. Облікове забезпечення управління розрахунками з дебіторами / Н.П. Венгерук, О.В. Лихно // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2013. – №8. – С.30-33.
31. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія : в 3 т. / 31. С.В. Мочерний. – К. : Академія, 2000–. Т. 1. – 2000. – 864 с
32. Алексеев С.С. Цивільне право в питаннях і відповідях, 2009 – [Електронний ресурс]. URL: <http://yport.inf.ua/raschetyi-obschie-polojeniya.html>
33. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник [для студ. спец. «Облік і аудит» ВНЗ] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с

34. Новицька Н.В. Облікова політика як інструмент організації фінансового обліку розрахункових операцій / Н.В. Новицька // Економіка та держава, 2011. – №12. – С.96-99
35. Шелін С. Економічна суть розрахунків з покупцями і замовниками / С. Шелін // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2012. – №9. – С.39-44.)
36. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: практичний посібник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2004. – 880 с.
37. Білик М. С., Загородній А. Г. Облік, аналіз та аудит : підруч. / М. С. Білик, А. Г. Загородній. – Львів: Кондор, 2008. – 618 с
38. Власова І. О. Облік розрахунків з дебіторами та кредиторами : автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.06.04 - бух. облік, аналіз і аудит / І. О. Власова. – К.: Нац. аграрний ун-т, 2005. – 20
39. Бурак І.О. Розрахунки між діловими партнерами: форми та класифікація / І.О. Бурак //.— 2012. — № 234. — С. 20-25. — Бібліогр.: 14 назв. — укр. [Електронний ресурс]. URL: [http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/59029/06-Burak.pdf?sequence=1,](http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/59029/06-Burak.pdf?sequence=1)
40. Пакало К. Л. Удосконалення організації обліку і контролю розрахунків з покупцями та замовниками в системі управління підприємством : магістр. дипломна робота : 071 Облік і оподаткування / Пакало Катерина Леонідівна ; наук. керівник Чепець Ольга Григорівна ; Дніпровський держ. аграр.-економ. ун-т, Ф-т обліку і фінансів, Каф. обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою. – Дніпро, 2020. – 89 с. [Електронний ресурс]. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/3830>[https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3830/1/Пакало%20К.Л..pdf,](https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3830/1/Пакало%20К.Л..pdf) <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/200.pdf>
41. Коваленко М.А. Фінанси регіону: навчальний посібник / Коваленко М. А, Мацісвич Т.О., Полевик Г.М., Радванська Н.В. // за ред. проф. Коваленка М.А.

- Херсон: Олді-плюс, 2010. 312 с. [Електронний ресурс]. URL: https://pidru4niki.com/15290527/finansii/finansovi_resursi_regionu?fbclid=IwAR0MWpAcKmx0VNmYbrmAj5dd_VTcaP6tyxSgZQYc_yLO6565mMzd97LDYO
42. Новосьолова Л.А., Ворожевич А.С., Гринь О.С. и ін. Право інтелектуальної власності. Посібник – М.: Статут, 2018. - 432 с.
43. Жук В. М. Інституціональне забезпечення розвитку бухгалтерського обліку в Україні / В. М. Жук // Фінанси України. - 2010. - №11. - С. 101-110
44. Гайдаржийська О.М., Попович О.В., Кромбет А.Ю. Теоретичні аспекти обліку розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками.- Електронний науковий фаховий журнал Мукачівського державного університету «Економіка та суспільство». – 2018. - №18. - С. [Електронний ресурс]. URL: 874-880 http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/12746/1/Zahrudna_dyp_2020.pdf
45. Ковярова Т.В. Стан та шляхи удосконалення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками – 2012 [Електронний ресурс]. URL: https://vuzlit.ru/233535/normativno_pravove_regulyuvannya_rozrahunkiv_postachalnikami_pidryadnikami
46. Салига С.Я., Дацій Н.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006
47. Деева Н.М., Дедіков О.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 328 с.
48. Білик М.Д., Павловська Н.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2005. 592 с.
49. Костирко Р.О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Херсон: Фактор, 2007. 784с.
50. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. 3-тє вид., доп. Київ: Знання, 2007. 668 с.
51. Болюх М.А., Бурчевський В.З. Економічний аналіз: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2001. 540 с.

- 52.Т.С. Новашіна, В.І. Карпунін, В.А. Волнін. Фінансовий менеджмент, 2005 [Електронний ресурс]. URL: <http://epi.cc.ua/finansoviy-menedjment.html>
- 53.Давиденко Н.М. Аналіз інвестиційних проєктів: Навч. посіб. – Київ: ЦП “Компринт», 2015, – 378с. [Електронний ресурс]. URL: https://pidru4niki.com/component/option,com_jdownloads/Itemid,999999/catpid,1089/task,view.annotation/)
- 54.Кобилецький В. Р., Коефіцієнт швидкої ліквідності (Коефіцієнт термінової ліквідності) / В. Р. Кобилецький // Онлайн-журнал «Financial Analysis online» [Електронний ресурс]. URL: <https://www.finalon.com/slovník-ekonomichnikh-pokaznikiv/252-koefitsient-shvidkoji-likvidnosti-koefitsient-terminovoji-likvidnosti> (дата перегляду: 02.12.2021)
- 55.Кравченко О. В. Поняття стратегії розвитку підприємства / О.В. Кравченко. [Електронний ресурс]. URL: http://www.uabs.edu.ua/images/stories/docs/K_BOA/kravchenko_023.pvf
- 56.Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: Первинні документи та порядок їх заповнення [текст] : навч. посіб. / Ю. Г. Кім. - К. : "Центр учбової літератури", 2014. - 600 с. [Електронний ресурс]. URL: [https://pidru4niki.com/2000031563638/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/veksel_vekselna_dokumentatsiya,](https://pidru4niki.com/2000031563638/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/veksel_vekselna_dokumentatsiya)
- 57.Плаксієнко В. Я «Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах» [підручник]: / За заг. ред. Плаксієнка В. Я. / В. Я. Плаксієнко, Л. О. Мар-муль, Т. Г. Маренич, Т. Г. Камінська, М. І. Гордієнко, Г. Є. Павлова, С. В. Скрипник, О. В. Ільчак. - 1С : Центр учбової літератури, 2014. - 448 с. - [Електронний ресурс]. URL: https://pidru4niki.com/1280052860490/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_rozrahunkiv_kooperativi
- 58.Романченко Г.С. Методика й організація обліку та аналізу розрахунків з покупцями і замовниками. Соціальноекономічний розвиток України на поч. ХХІ ст. Збірник доп. 78 Наукової конференції студентів КНЕУ. К., 2012. С. 270—272

59. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник / О. В. Лишиленко. – [3-тє вид., переробл. і доп.]. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 670 с
60. Демченко Я.М. Прохорова В.М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2014. № 1. С. 96-108, [Електронний ресурс]. URL: <https://dtk.com.ua/show/1cid04591.html>
61. Давидов Г. М. - Навч. посіб. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. 6.: Т-во «Знання», КОО, 2001. — 363 с. [Електронний ресурс]. URL: <https://buklib.net/books/35638/>
62. Макаренко А. П., Кучкіна Д. Д. Удосконалення аудиту розрахунків з покупцями та замовниками на підприємстві. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 2. С. 29–35. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6995&i=4>
63. Виноградова М. О. Аудит [текст] : навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидєєва - К.: «Центр учбової літератури», 2014. - 654 с. [Електронний ресурс]. URL: https://pidru4niki.com/1081080663462/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/sutnist_skladovi_auditorskogo_riziku_metodika_yogo_viznachennya
64. Філімоменков О.С. Фінанси підприємств. Навчальний посібник / Філімоменков О.С. – 2009. – № 1. – С. 360.
65. Лаврова Ю.В. - Конспект лекцій, Харків, 2012 - [Електронний ресурс]. URL: <https://buklib.net/books/21840/>
66. Нестеренко В.Ю., Токар І.І. - Конспект лекцій, Харків 2012 - [Електронний ресурс]. URL: <https://buklib.net/books/37330/>
67. Сокирник І.В., Конспект лекцій «Діловодство», 2006 - [Електронний ресурс]. URL: <https://buklib.net/books/21961/>
68. Уїлл Кентон, Аманда Джексон. Стаття: Бухгалтерські розрахунки, 2021 – https://www.investopedia.com/terms/a/account_settlement.asp

- 69.Ткаченко О. В. Стаття: Методика аудиту розрахунків з покупцями та замовниками – 2010 [Електронний ресурс]. URL: <https://www.stud24.ru/accounting/metodika-auditu-rozrahunkiv-z-pokurcyami/136032-399480-page3.html>,
- 70.Козак М. В. Стаття: Розрахунки з постачальниками та підрядниками: методика обліку –2017 [Електронний ресурс]. URL: http://www.vtei.com.ua/images/2020/25_03_2020/3/8.pdf
- 71.Даценко Л. Д. Стаття: Організація обліку розрахунків з покупцями та замовниками – 2018 [Електронний ресурс]. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/3207/1/.pdf>
- 72.Соколюк К.Ю., Кучер В.В. Стаття: Позиціонування товару як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства на ринку // Економіка та управління підприємствами // Випуск 25. 2018 [Електронний ресурс]. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/25_2018_ukr/78.pdf
- 73.Пуліна Т.В. Стаття: Обґрунтування вибору стратегій розвитку металургійного підприємства / Т.В. Пуліна,О.В. Коротунова, Г.С. Клімуш // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". — Випуск 9. Частина 1. — 2014. — С. 152—159 [Електронний ресурс]. URL: http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/1806/1/Пуліна_Justification_of_the.pdf
- 74.Сирцева С.В. Стаття: Напрями вдосконалення обліку, аналізу та аудиту розрахунків із контрагентами / С. В. Сирцева, М. М. Щербак// Глобальні та національні проблеми економіки: Електронне наукове видання. – 2016. - Випуск № 14 – [Електронний ресурс]. URL: <http://global-national.in.ua/issue-14-2016/22-vipusk-14-gruden-2016-r/2695-sirtseva-s-v-shcherbak-m-m-napryami-udoskonalennya-obliku-analizu-i-auditu-rozrahunkiv-z-kontragentami>
- 75.Ментух О.Ф. Стаття: Інструменти ринкового позиціонування м'ясної продукції // ВІСНИК ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ: наук. журн. / Хмельниц. нац. ун-т ; редкол.: М. Є. Скиба

- (голов. ред.) [та ін.]. - Хмельницький : Хмельниц. нац. ун-т, 2010
[Електронний ресурс]. URL:
<http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/27032/1/Ментух.pdf>
76. Яровий К.О. Стаття: Поняття і сутність грошового обігу та безготівкових розрахунків // Науковий вісник Херсонського державного університету//Випуск 9. част. 2, 2014 [Електронний ресурс]. URL:
http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_09/98.pdf
77. Джордж Мерриам, Ноа Уебстер. Словник енциклопедії Британніки [Електронний ресурс]. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/settlement>
78. Словник корпорації «ЛексисНексис» [Електронний ресурс]. URL:
https://lexisnexis.custhelp.com/app/answers/answer_view/a_id/1102033/~/brief-analysis-similar-briefs-
79. Білодід І.К. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970—1980) [Електронний ресурс]. URL: <http://sum.in.ua/s/rozrakhunok>
80. Електронне бухгалтерське видання «Factor», Стаття: Облік розрахунків: розрахунки з потачальниками та підрядниками [Електронний ресурс]. URL:
<https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2014/august/issue-67/article-1343.html>
81. Електронне видання «Закон та норматив», Стаття: Планування аудиту [Електронний ресурс]. URL: <https://www.zakon-i-normativ.info/index.php/component/lica/?href=0&view=text&base=1&id=210789&menu=319622>
82. Електронне видавництво про податки «Вісник» Стаття: Первинні документи в електронній формі: як вони надаються під час перевірки? [Електронний ресурс]. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100023832-pervinni-dokumenty-v-elektronniy-formi-yak-voni-nadayutsya-pid-chas-perevirki>
83. Фомченкова С. В. Стаття: Модель Альтмана як засіб оцінки платоспроможності підприємства – 2015 [Електронний ресурс]. URL:
<https://cyberleninka.ru/article/n/model-altmana-kak-sposob-otsenki-platezhnesposobnosti-predpriyatiya/viewer>

- 84.Новашіна Т.С., Карпунін В.І., Волнін В.А.. Стаття: Фінансовий менеджмент, 2005 [Електронний ресурс]. URL: <http://epi.cc.ua/finansoviy-menedjment.html>
- 85.Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 67-р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018.>,
- 86.Цифрова адженда України – 2020. Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 року, Грудень, 2016[Електронний ресурс]. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
- 87.Міжнародний стандарт аудиту (МСА) 550 https://www.ifac.org/system/files/downloads/2008_Auditing_Handbook_A160_ISA_550.pdf

Додаток А

Сформовано 21.12.20 в 12:44:48

Товариство з обмеженою відповідальністю «Підшипник Груп»

Журнал по субконто за рахунком: 36.1

Контрагенти жовтень 2020 г.

Субконто	Поч. зал. Деб.	Поч.зал. Кред.	70	70.2	Деб.Оборот	31	31.1	Кред.Оборот	Кінц.зал.Деб.	Кінц.зал.Кред.
ДНІПРОВСЬКИЙ КОКСОХІМІЧНИЙ (відредактовано)	20.26		809,569.26	809,569.26	809,569.26	567,543.16	567,543.16	567,543.16	567,543.16	
Разом розгорнуте	20.26								567,543.16	
Разом	20.26		809,569.26	809,569.26	809,569.26	567,543.16	567,543.16	567,543.16	567,543.16	

*Проект Листа-зобов'язання
про проведення аудиту бухгалтерського балансу
ТОВ «Підшипник Груп» за 2020 р.*

**Лист-зобов'язання
про проведення аудиту**

Додаток до МСА 210

«Умови домовленості про аудиторську перевірку»

Раді директорів або відповідному представникові найвищого управлінського персоналу:

Ви звернулися до нас із проханням про проведення аудиторської перевірки бухгалтерського балансу ТОВ «Підшипник Груп» станом на 31.12.2010 р., а також звіту про фінансові результати, про рух грошових коштів та приміток за рік, що завершується на цю дату. Цим листом ми раді підтвердити прийняття нами і наше розуміння цього завдання. Аудиторську перевірку ми проведемо з метою висловити думку про фінансові звіти.

Ми проводитимемо аудиторську перевірку відповідно до Міжнародних стандартів аудиту. Ці стандарти вимагають, щоб ми планували та проводили аудиторську перевірку з метою одержати обґрунтовану впевненість у тому, що фінансові звіти не містять суттєвих викривлень. Аудит передбачає перевірку шляхом тестування, свідчень, що підтверджують суми та розкриття інформації у фінансових звітах. Аудиторська перевірка включає й оцінювання застосовуваних принципів бухгалтерського обліку та суттєвих облікових оцінок, здійснених управлінським персоналом, а також оцінювання подання фінансових звітів у цілому.

У зв'язку з тестовим характером аудиторської перевірки та іншими властивими аудиторській перевірці обмеженнями (разом із обмеженнями, властивими будь-якій системі бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю)

є неминучий ризик того, що навіть деякі суттєві викривлення можуть залишитись невиявленими.

Окрім нашого висновку про фінансові звіти, ми плануємо надати окремий лист, який стосується помічених нами суттєвих недоліків у системах бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

Ми нагадуємо Вам, що відповідальність за підготовку фінансових звітів, у тому числі за відповідне розкриття інформації, несе управлінський персонал компанії. Сюди входить ведення відповідних облікових записів, здійснених заходів внутрішнього контролю, вибір та застосування облікової політики та охорона активів компанії. Ми просимо управлінський персонал компанії (і це є частиною процесу аудиторської перевірки) надавати письмове підтвердження стосовно пояснень, зроблених у зв'язку з аудиторською перевіркою.

Ми сподіваємося на повноцінну співпрацю з Вашим персоналом і на те, що нам буде надано всі записи, документацію та іншу інформацію, потрібну в зв'язку з нашою аудиторською перевіркою. Наш гонорар (що виплачується на основі рахунків, які виставлятимуться відповідно до виконаних робіт) розраховується, виходячи з часу, витраченого фахівцями на проведення аудиторської перевірки, та містить покриття поточних витрат. Погодинна оплата варіюється залежно від ступеня відповідальності фахівців, їхнього досвіду та кваліфікації.

Цей лист вважається дійсним протягом наступних років до моменту припинення терміну його дії, внесення змін або заміни цього листа іншим.

Просимо Вас підписати та повернути один примірник цього листа на доказ того, що він відповідає Вашому розумінню умов проведення нами аудиторської перевірки фінансових звітів.

Директор аудиторської фірми Панькова Аліса Сергіївна

Підтверджено від імені компанії

_____ (ім'я та посада), дата.

Додаток В

**Тест внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками та
замовниками**

№ з/п	Зміст	Варіанти відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1	Чи відділені функції, пов'язані з закупівлями, від функцій, зв'язаними із запитами, відвантаженням?				
2	Чи є в наявності на підприємстві служба, яка контролює розрахунки з покупцями та замовниками?				
3	Чи є на підприємстві відділ бухгалтерії для роботи з покупцями та замовниками?				
4	Чи відділена обробка рахунків-фактур і кредиторської заборгованості від функції ведення головної книги?				
5	Чи одержання авансів залежить від виписки рахунків?				
6	У випадку виходу у відпустку співробітників, в обов'язки яких входить робота з закупівлями і кредиторською заборгованістю, на виконання цих обов'язків призначають інших осіб?				
7	Чи доступ до комп'ютеризованих записів по постачальникам і кредиторській заборгованості обмежений тими особами, яким необхідний такий доступ у рамках службових обов'язків				
8	Чи замовлення на закупівлю і прибуткові документи оформляються в порядку послідовності				
9	Чи витрати, пов'язані з придбанням, підтверджуються затвердженими рахунками-фактурами й іншими додатковими документами				
19	Чи ведеться аналітичний облік у розрізі кожного постачальника і підрядника				
11	Чи звіряються дані журналів-ордерів по кредиторській заборгованості з даними головної книги				
12	Чи здійснюється контроль за своєчасністю погашення кредиторської заборгованості по розрахункам з постачальниками і підрядниками				
13	Чи ведеться періодична перевірка закупівельних цін особою, що не працює у відділі закупівель				

14	Чи здійснюються офіційні процедури по вибору постачальників на конкурсній основі				
15	Чи перевіряється арифметична точність рахунків-фактур, накладних тощо				
16	Чи існує на підприємстві заборгованість за бартерними операціями.				
17	Чи використовується у розрахунках взаємозалік.				
18	Чи списувалася дебіторська заборгованість на витрати (вказати причини).				
19	Чи подається сальдо по рахунку дебіторської заборгованості на кінець року розгорнуто.				
20	Чи є на підприємстві особа, яка займається аналізом дебіторської заборгованості.				
21	Чи визначається вірогідна сума дебіторської заборгованості на кінець року.				
22	Чи існує контроль за визначенням коефіцієнта сумнівності і нарахування резерву сумнівних боргів.				
23	Чи були випадки на підприємстві задоволення вимог у судовому порядку.				
24	Чи відображається по справедливій вартості відвантаження запасів в умовах відстрочки оплати.				
25	Чи перевіряється і контролюється термін оплати дебіторської заборгованості.				
26	Чи виписки з банку фіксує і перевіряє особа, яка не пов'язана з обліком дебіторської заборгованості.				
27	Чи перевіряються виписані клієнтами рахунки перед відвантаженням продукції.				
28	Чи відвантажена кількість продукції звіряється з кількістю у виставлених рахунках-фактури.				
29	Чи класифікується дебіторська заборгованість за строками оплати.				
30	Чи вчасно контролюються і вирішуються скарги замовників і питання, зв'язані з виставленням рахунків-фактури.				
31	Чи бували випадки на підприємстві невідвантаження замовлень.				
32	Чи створюється на підприємстві резерв сумнівних боргів.				
33	Чи адекватність резерву на покриття сумнівних боргів по рахунках періодично оцінюється відповідальною особою.				
34	Чи ведеться на підприємстві: – Книга реєстрації виписки рахунків – Книга реєстрації виписки накладних на відвантаження				

35	Чи існує графік документообігу на підприємстві.				
36	Чи були на підприємстві випадки невчасної передачі документів на відвантаження в бухгалтерію.				
37	Чи проводиться інвентаризація дебіторської заборгованості на підприємстві.				
38	Аналітичний облік заборгованості ведеться в розрізі: - Кожного дебітора - Кожного відвантаження - Договорів				
39	Чи ведеться облік та проводиться аналіз тієї заборгованості строк позовної давності якої минув.				
40	Чи є на підприємстві заборгованість забезпечена векселями.				
41	Чи одержання авансів залежить від виписки рахунків.				
42	Чи виписка рахунків залежить від направлення і збереження товарно-матеріальних цінностей.				
42	Чи були випадки повернення з якихось причин (невідповідність якості, кількості продукції) продукції покупцями.				
43	Чи ведення аналітичного обліку дебіторської заборгованості залежить від ведення головної книги.				
44	Чи у випадку виходу у відпустку працівника, який займається веденням розрахунків з покупцями, призначають іншого працівника виконувати його обов'язки.				
45	Чи обмежений доступ до бази даних по розрахунках з покупцями та замовниками.				
46	Скільки осіб має доступ до цієї бази даних.				
47	Чи нумеруються документи, які стосуються відвантаження продукції (накладні, рахунки-фактури).				
48	Чи контролюються недійсні та невикористані рахунки.				
49	Чи затверджені преїскуранти для виставлення рахунків.				

*Проект Висновку незалежного аудиту
про бухгалтерський облік та фінансову звітність
ТОВ «Підшипник Груп» за 2020 р.*

АУДИТОРСЬКИЙ ВИСНОВОК

**(звіт незалежного аудитора) щодо річної фінансової звітності
Товариства з обмеженою відповідальністю «Підшипник Груп», за
2020 рік, станом на 31 грудня 2020 року.**

код ЄДРПОУ: 33265524

Адресовано:

Аудиторський звіт призначається для керівництва, Загальним зборам учасникам ТОВ «Підшипник Груп», фінансовий звіт якого перевіряється, і може бути використаний для подання до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку при розкритті інформації про результати діяльності інститутів спільного інвестування (пайових та корпоративних інвестиційних фондів) та компанії з управління активами.

I. Звіт щодо фінансової звітності.

Вступний параграф:

Ми провели аудиторську перевірку повного комплексу фінансової звітності Товариство з обмеженою відповідальністю «Підшипник Груп», складеної відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Перевірка проводилась у відповідності з вимогами Закону України «Про аудиторську діяльність», згідно з Міжнародними стандартами аудиту, зокрема МСА №700 «Формулювання думки та надання звіту щодо фінансової звітності», МСА №705 «Модифікації думки у звіті незалежного аудитора» та інших Міжнародних стандартів і діючих нормативно – правових актів України. За цими стандартами ми повинні спланувати і провести аудиторську перевірку з метою отримання достатнього рівня впевненості у тому, що звітність не містить суттєвих помилок і перекручень. Під час аудиту зроблено дослідження шляхом проведення перевірки на відповідність даних синтетичного та аналітичного

обліку даним фінансової звітності, тестування доказів на обґрунтування сум та інформації, розкритих у фінансовій звітності. Аудиторська перевірка включає також оцінку застосованих принципів бухгалтерського обліку й суттєвих попередніх оцінок, здійснених управлінським персоналом, а також оцінку загального подання фінансової звітності. Ми вважаємо, що проведена аудиторська перевірка та зібрана під час неї інформація забезпечує обґрунтовану підставу для висловлення думки незалежного аудитора про стан фінансової звітності Товариства.

Основні відомості про КУА:

Товариство з обмеженою відповідальністю «Підшипник Груп» засноване згідно Закону України «Про господарські товариства» та протоколу № 1 загальних зборів засновників Товариства з обмеженою відповідальністю «Підшипник Груп» від 16.11.2004 року. Товариство з обмеженою відповідальністю «Підшипник Груп» зареєстроване Криворізькою районною державною адміністрацією 21.11.2004 року за номером запису про включення відомостей про юридичну особу до ЄДР - : 0 000 000 0000 0000. Ідентифікаційний код, за яким підприємство занесене органом статистики до Єдиного Державного реєстру звітних /статистичних/ одиниць України за № 33265524. Згідно Виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців від 20.11.2020р. та даних реєстру Товариство з обмеженою відповідальністю «Підшипник Груп» здійснює такі види діяльності:

Види діяльності (КВЕД):

- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля
- інші:
- 28.15 Виробництво підшипників, шестерень, елементів зубчастих передач і приводів
- 45.11 Продаж автомобілів і легких моторних транспортних засобів
- 46.69 Оптова торгівля іншою технікою і обладнанням
- 49.41 Вантажні перевезення автомобільним транспортом
- 64.91 Фінансовий лізинг

- 33.12 Ремонт машин і обладнання
- 33.20 Монтаж промислової техніки і обладнання

Предметом діяльності Товариства неспеціалізована оптова торгівля, виробництво підшипникової продукції індустріально-промислового призначення (кулькові, роликові, роликові сферичні, роликові конічні, наполегливі і т.д.), зубчастих передач, елементів механічних передач і приводів, торгівля автомобілями та легковими автотранспортними засобами, оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням, вантажний автомобільний транспорт, фінансовий лізинг, ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення.

Пропонує послуги посередництва в торгівлі машинами, промисловим устаткуванням, суднами та літаками.

Відповідальність управлінського персоналу за фінансову звітність.

Управлінський персонал несе відповідальність за складання фінансової звітності до застосованої концептуальної основи фінансової звітності національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а також за внутрішній контроль, необхідний для складання фінансової звітності, яка не містить суттєвих викривлень унаслідок шахрайства або помилки. Відповідальність управлінського персоналу охоплює: здійснення діяльності товариства згідно із законами та нормативними актами, розробку, впровадження та використання внутрішнього контролю, який управлінський персонал визначає необхідним для забезпечення складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки; вибір та застосування відповідної облікової політики, а також облікових оцінок, які відповідають обставинам. Підготовка фінансової звітності вимагає від керівництва розрахунків та припущень, що впливають на суми активів та зобов'язань, відображених у фінансовій звітності, а також на суми доходів та витрат, що відображаються у фінансових звітах протягом звітного періоду. Відповідальність аудитора. Відповідальністю аудитора є висловлення думки

щодо фінансової звітності на основі результатів аудиту, який було проведено відповідно до Міжнародних стандартів аудиту. Ці стандарти вимагають від аудиторів дотримання етичних вимог, а також планування і виконання аудиту для отримання обґрунтованої впевненості в тому, що фінансова звітність не містить суттєвих викривлень. Аудит передбачає виконання аудиторських процедур для отримання аудиторських доказів щодо сум і розкриття інформації у фінансовій звітності. Вибір процедур залежав від судження аудитора та включав оцінку ризиків суттєвих викривлень фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилки. Виконуючи оцінку цих ризиків, аудитор розглянув заходи внутрішнього контролю, що стосуються складання та достовірного подання суб'єктом господарювання фінансової звітності з метою розробки аудиторських процедур, які відповідають обставинам, а не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Аудит включав також оцінку відповідності використання облікової політики, прийнятності облікових оцінок, зроблених управлінським персоналом, та загального подання фінансової звітності. Процедури аудиту було сформовано з врахуванням оцінених ризиків суттєвого викривлення фінансових звітів внаслідок шахрайства чи помилок у відповідності з МСА 240 «Відповідальність аудитора, що стосується шахрайства, при аудиті фінансової звітності». Аудиторські докази, отримані Аудитором, є достатніми і прийнятними для формулювання підстави для висловлення модифікованої аудиторської думки.

Висловлення думки. Аудиторська думка. Підстава для висловлення умовно-позитивної думки:

Аудитор не мав змоги отримати достатні і прийнятні аудиторські докази для обґрунтування думки стосовно оцінки дебіторської заборгованості та стосовно оцінки вартості фінансових інвестицій, які обліковуються за вартістю їх придбання. На думку аудитора, можливий вплив на фінансову звітність невиявлених викривлень може бути суттєвим, проте не всеохоплюючим. Фінансова звітність складена на основі реальних даних бухгалтерського обліку відповідно до вимог Національних Положень (стандартів) бухгалтерського

обліку і не містить істотних суперечностей. Суттєвих невідповідностей між фінансовою звітністю, що підлягала аудиту, та інформацією, що розкривається емітентом цінних паперів та подається до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України разом з фінансовою звітністю, відповідно до МСА 720 «Відповідальність аудитора щодо іншої інформації в документах, що містять перевірену аудитором фінансову звітність» в ході аудиторської перевірки не виявлено.

Умовно-позитивна думка:

На думку аудитора, за винятком можливого впливу, про який йдеться у попередньому параграфі, отримані аудиторські докази є достатньою та відповідною основою для висловлення умовно-позитивної аудиторської думки про відповідність дійсного фінансового стану результатів діяльності Товариство з обмеженою відповідальністю «Підшипник Груп» за 2020 рік. Аудитор висловлює думку, що Товариство з обмеженою відповідальністю «Підшипник Груп» в усіх суттєвих аспектах достовірно та повно відображає фінансову інформацію про підприємство станом на 31.12.2020 р., згідно національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». В ході перевірки Аудитор не отримав свідочтв щодо існування загрози безперервності діяльності Товариства.

Основні відомості про аудиторську фірму:

Повне найменування аудиторської фірми відповідно до установчих документів, якою було здійснено аудиторську перевірку Товариство з обмеженою відповідальністю «Аудиторська компанія «СТАР АУДИТ» код за ЄДРПОУ 00000000. Номер, дата видачі свідочтва про внесення до Реєстру суб'єктів, які можуть Свідочтво № 4323 здійснювати Аудиторську діяльність про внесення до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності, згідно рішення Аудиторської Палати України від 26.11.2009 року № 208/3, свідочтво дійсне до 26.11.2014 року Номер, серія, дата видачі Свідочтва про внесення до Реєстру аудиторських фірм, які можуть проводити аудиторські перевірки професійних

учасників ринку цінних паперів, виданого Комісією; реєстраційний номер Свідоцтво: П 000202, видане Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку 20.03.2014 року, строк дії Свідоцтва з 20.03.2014 року до 26.11.2014 року. Місцезнаходження 04070, м. Київ, вул. Спаська, 11 02160, м. Київ, пр. Возз'єднання, буд. 15, оф. 611

Основні відомості про умови договору на проведення аудиту:

Дата та номер договору на проведення аудиту	Договір на проведення аудиту №18-02/03 від 18.02.2021 р.
Дата початку та дата закінчення проведення аудиту	18.02.2021 р. – 25.02.2021 р.

Підпис аудитора, що проводив перевірку
 Сертифікат аудитора серія А № 000000 від 26 грудня 2000 р.
 Директор ТОВ «Аудиторська компанія «СТАР АУДИТ»
 Сертифікат аудитора серія А № 000000 від 26 грудня 2000 р

**Мапа інноваційно-когнітивних компетенцій
бухгалтера з обліку розрахунків з постачальниками та замовниками**

Група компетенцій	Перелік компетенцій	
1. Професійні (облікові)	1.1	Забезпечує повне та достовірне відображення інформації щодо розрахунків з постачальниками та замовниками, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, на рахунках бухгалтерського обліку
	1.2	Складає первинні документи і реєстри з обліку розрахунків з постачальниками та замовниками
	1.3	Занесення інформації з обліку розрахунків з постачальниками та замовниками в бухгалтерські програми без помилок
	1.4	Складання фінансової, податкової, статистичної та управлінської звітності
	1.5	Розробляє нові форми управлінської звітності та рекомендації щодо їх впровадження
	1.6	Виявляє і відображає нетипові факти господарської діяльності
	1.7	Визначає істотність інформації щодо розрахунків з постачальниками та замовниками

2. Професійні (контрольні)	2.1	Здатність проводити внутрішній аудит фінансової звітності
	2.2	Досвід успішного проходження перевірок
	2.3	Контроль процедур під час проведення інвентаризації запасів
	2.4	Відсутність помилок при звітуванні в перевіряючі органи
	2.5	Контроль за діяльністю та організацією роботи бухгалтерського відділу та розподіл роботи відповідно до компетенцій
	2.6	Перевірка правильності заповнення та відповідності діючим законодавчим нормам документів по руху запасів у документообігу
	2.7	Оцінка/моніторинг якості виконання облікових процедур
	2.8	Встановлює дотримання вимог, що пред'являються до бухгалтерської інформації щодо розрахунків з постачальниками та замовниками
	2.9	При постановці завдання обговорює механізм контролю виконання та алгоритм дій при виникненні форс-мажорних обставин
	2.10	Вибирає форму контролю в залежності від мети та завдань перевірки

3. Професійні (аналітичні)	3.1	Збирає, обробляє і зберігає інформацію
	3.2	Аналіз руху запасів та висвітлення проблем, білих плям в інформації, що подається до звітів
	3.3	Використовує різні джерела інформації, встановлює і вибирає способи її обробки і зберігання
	3.4	Комплексно аналізувати результати фінансово-господарської діяльності організацій
	3.5	Користується регламентованими джерелами інформації, методами, способами і засобами її обробки і зберігання
	3.6	Використовує інформацію і розробляє пропозиції щодо раціональної організації бухгалтерського обліку запасів

	3.7	Аналітично забезпечувати прийняття ефективних управлінських рішень щодо руху запасів
	3.8	Інформаційно забезпечувати систему управління матеріальними витратами

4. Професійні (digital)	4.1	Навички роботи із програмним забезпеченням для ведення обліку запасів
	4.2	Навички користування пакетом програм Microsoft Office
	4.3	Уміння використовувати в роботі довідкові системи
	4.4	Пошук та використання шляхів оптимізації ведення автоматичного обліку
	4.5	Аналіз ринку запропонованих альтернатив існуючому на підприємстві програмному забезпеченню для ведення обліку, навички переносу баз даних та бібліотек до нової версії або іншої програми
	4.6	Навички роботи із новим інтерфейсом при зміні програмного забезпечення та навички налагодження та перевірки заданих у програмі параметрів обліку та підсумкових результатів формування звітності із діючими нормами та інструкціями законодавства України
	4.7	Вміння використовувати сервіси реального часу на основі віртуальних помічників
	4.8	Вміння ідентифікувати бізнес-процеси, фільтрувати дані, інформацію та цифровий контент
	4.9	Вміння оцінювати дані, інформацію та цифровий контент
	4.10	Здатність використовувати розумні пристрої на основі інтелектуальних моделей і нейронних мереж
	4.11	Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері застосування інфографіки та інфодизайну як інструменту просування бізнесу
	4.12	Вміння використовувати та управляти аналітичними даними, обліковою інформацією та цифровим контентом у бізнес-процесах
	4.13	Впроваджувати систему бюджетування та єдиного електронного документообігу
	4.14	Забезпечувати облікову діяльність підприємств сучасними IT-інструментами та механізмами
	4.15	Розуміння сутності цифрового аудиту, сучасних технологій та інструментарію його здійснення
	4.16	Вміння ідентифікувати і протидіяти кіберзагрозам
	4.17	Вміння захистити пристрої та контент, знання заходів інформаційної безпеки, розуміння ризиків та загроз

5. Soft skills	5.1	Відстежує зміни в законодавстві (активна і пасивна комунікація)
	5.2	Будує відносини з колегами відділу бухгалтерії
	5.3	Пристає до особливостей особистості до розвитку відносин з колегами-бухгалтерами
	5.4	Встановлює і підтримує контакти з бухгалтерами, від яких залежить і які впливають на його аспекти роботи
	5.5	Чітко формує усну та письмову інформацію з урахуванням її впливу на користувача
	5.6	Позитивно ставитися до організаційної культури, її структури комунікацій і фірмовому стилю

5.7	Вміння спіланувати робочий день
5.8	Бере активну участь в нарадах з приводу генерування ідей
5.9	Забезпечує конструктивною критикою ідеї
5.10	Будує відносини з колегами інших відділів
5.11	Застосовує свій вплив на встановлення контактів з колегами інших відділів
5.12	Підтримує регулярні двосторонні контакти з колегами інших відділів
5.13	Являє обгрунтовані аргументи
5.14	Переконливо викладає власну точку зору
5.15	Для досягнення бажаного результату адаптує і розвиває аргументи. Розвиває ідеї в рішення
5.16	Розвиває нові методи обліку та практику їх впровадження в діяльність організації
5.17	Оцінює раціональність впровадження нових методів обліку
5.18	Вміння здійснювати комунікацію, яка породжує інформацію, що має вплив і стимулює інтегроване мислення у осіб, що приймають рішення
5.19	Робота у команді, етика, емпатія, клієнтоорієнтованість, управління стресом
5.20	Адекватне сприйняття критики
5.21	Навички міжкультурної взаємодії
5.22	Усвідомленість, соціальна відповідальність, кросфункціональна та кросдисциплінарна взаємодія
5.23	Іноземна мова та культура, лідерство
5.24	Створює атмосферу для проникнення новими ідеями
5.25	Підтримує колег, які забезпечують конструктивною критикою нових і усталених ідей
5.26	Проводить ротачію функцій бухгалтерів для розвитку їх активності
5.27	Виявляє і використовує думки колег для розвитку контраргументів або нових підходів
...	...

[Складено за 85,86]

ВІДГУК
на кваліфікаційну роботу магістра
студентки групи 071М-20-1 спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
ПАНЬКОВОЇ АЛІСИ СЕРГІЇВНИ на тему
«Організація та методика обліку та контролю розрахунків з постачальниками та замовниками (на прикладі діяльності ТОВ «Підшипник груп»)»

Мета роботи – узагальнення економічної сутності розрахунків з постачальниками та змовниками, обґрунтування організаційно-методичних аспектів обліку і контролю розрахунків з постачальниками та замовниками на підприємстві та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення. Задачі, поставлені в роботі, виконані в повному обсязі.

Правильна організація розрахунків потребує дотримання фінансової дисципліни, своєчасних розрахунків, погашень заборгованостей за зобов'язаннями, своєчасного отримання коштів за реалізовані товари та контролю за існуючими дебіторськими зобов'язаннями. Порушення фінансової та розрахункової дисципліни призводить до неправильного визначення операцій, помилок у звітності, спотворення реальних даних, що часто стає причиною утворення та накопичення кредиторських та дебіторських зобов'язань. Саме тому тема представленої кваліфікаційної роботи є актуальною, а висвітлення і систематизація питань у напрямку вдосконалення обліку та контролю розрахунків з постачальниками та замовниками складають і теоретичний, і практичний інтерес.

Тема кваліфікаційної роботи цілком відповідає її змісту та тексту і розкрита в повному обсязі. У кваліфікаційній роботі розглянуто сутність розрахунків з постачальниками та замовниками на підприємстві, в т.ч. визначено види та форми розрахунків з постачальниками і замовниками, що використовуються в Україні; досліджено нормативно-правове забезпечення організації обліку і контролю з постачальниками та замовниками; надано фінансово-економічну характеристику базового підприємства та наведено характеристику організації роботи відділу бухгалтерії, оцінено базові засади облікової політики підприємства; розглянуто сучасний стан організації обліку

і контролю розрахунків з постачальниками та замовниками на ТОВ «Підшипник Груп».

Найбільший інтерес складають напрями вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та замовниками базового підприємства. Зокрема щодо впровадження системи управління складом (WMS) та електронного обміну даними (EDI); впровадження слотової системи складських комірок та RFID-міток на кожен одиницю товару із постійним оновленням даних про товар у комірці та його статус; внесення додаткових карток складського обліку товарів та відображення їх в обліку та в базі даних наявних найменувань.

Ці напрацювання і рекомендації забезпечують практичну значущість роботи та забезпечують отримання актуальної інформації про залишки товару на складі в «онлайн» режимі, оптимізують товарні потоки на складі; здійснюють контроль та оптимізацію роботи складського персоналу, забезпечують цілодобове оновлення актуальних даних про товари для потенційних замовників.

Як апробація, за результатами досліджень опубліковано тези доповіді в матеріалах науково-практичної конференції. В цілому робота відповідає загальним вимогам до змісту та оформлення кваліфікаційних робіт магістрів. Робота написана економічно грамотно, тему повністю розкрито, наведені вдалі пропозиції та рекомендації. Достатньо ілюстрована таблицями і схемами.

Дипломна робота виконана на високому рівні, може бути допущена до захисту та заслуговує оцінки “_____”.

Науковий керівник:

К.е.н. , доцент Шишкова Наталія Леонідівна

(вчене звання, науковий ступінь) (Прізвище, ім'я, по-батькові)

(Дата) (Підпис)